

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.

Pe șase luni . . . 12 "

Pe o lună . . . 2 "

Anul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.

Pentru România și

București . . . 10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-

mânia și străinătate pe

un an 60 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminte
trație.
Multumite publice și Loc de-
schis costă fiecare ștr 20 fil.
Manuscripte nu se ins-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Momente hotărâtoare.

Din învălmășeala îmbrâncirilor desnădăjduite, a intrigelor și meschinării lor abjecte ce resfrânge viața politică a partidelor ungurești, par a se desprinde în sfârșit mai distincte conturile adevărate ale situației. Raportul de putere dintre partidele, fracțiunile și clicele cari au încălțit firele oricărui soluțiuni în favoarea adevăratelor interese ale țării, apare mai lămurit și astfel factorii cari nu pot fi eliminați din problema soluțiunii, se arată după adevărata lor importanță.

Ei sânt aceiași, cari, vreme de peste patru decenii, au creiat stările înapoiate, pe toate terenele vieții publice în țara noastră. Sânt aceiași agenți, cari au perpetuat și în era numită, cu atâta sarcasm constituțională, dominațiunea exclusivistă până la tiranie a intereselor claselor feudale, măgulind pentru o mai efectivă îngrijire a acestor interese orgoliul unui singur neam, al neamului poreclit alcătuitor de stat. Ei sânt aceiași factori, cari prin sistemul de prigoniri, violențări și încălcări ale drepturilor celorlalte neamuri conlocuitoare, au făcut să pătrundă în toată lumea faima suferințelor ce închide înăuntrul ei temnița Carpaților. Ei sânt aceiași factori cari au primejduit în trecut și primejdiesc mereu din ce în ce mai mult interesele superioare ale monarhiei, săpând la temelii existenței ei fără încetare. Ei sânt aceiași factori, cari în urma politicei lipsite de energie a coroanei, și-au smuls tot mai multe prerogative în ocâr-

muirea monarhiei și astăzi s'au întărit atât de mult, încât în fața lor bunăvoința târzie a monarhului, de a încerca o îndreptare a regimului în Ungaria, se sfarmă neputincioasă.

Se simt tari și hotărâtori azi acești factori, poate mai mult ca oricând. Instinctul lor de viață va covârși sfâșierile și uneltirile din sânul lor — căci acestea le însce-nează doar numai ei de ei, pentru posedarea vremelnică a puterii de către oricare din ei și cu excluderea absolută a altor factori — și în fața coroanei vor păși uniți și solidari, deosebiți poate numai în gradul lor de aroganță și temeritate.

Oricare ar fi forma hotărârii ce vor lua șefii partidelor, întruniți în consiliu de miniștri, fondul acestei hotărâri va fi același, care se întrefese ca un fir roșu de-alungul crizelor cronice din țara noastră: noui garanții pentru valoarea și sporirea privilegiilor claselor dominante, garanții înzorzionate cu artificii menite să măgulească orgoliul »rasei alcătuitoare de stat«.

Ne pare deci mai frivolă, mai abjectă și disgustătoare decât oricând privesc hârțuieșii dintre partidele ungurești. Oricât se va trăgăna din partea lor o acțiune solidară și în formele ei exterioare, ea poartă neîndoios caracterul unei stratageme concepute, până în cele mai disparente amănunte ale ei, unitar.

Dacă în desfășurarea ei stratagema aceasta e mai bogată și variată în amănunte pasionate, e că rezistența ce voiește să învingă e mai mare, poate, ca în trecut.

A fost remarcată cu o generală înviore în țara noastră, nota de o energie mai evidentă ce se desenează în atitudinea coroanel în timpul din urmă, — datorită de noi, poate fără să ne amăgim, intervenției efective a moștenitorului de tron în conducerea destinului monarhiei. Energia aceasta s'a resimțit viu în sferile coaliționiste dela Budapesta; ea a fost talmăcită și de zierele devotate moștenitorului de tron și s'a manifestat prea eclatant și cu prilejul audiențelor acordate membrilor actualului cabinet.

Solul ei a fost votul universal, făgăduit în mod atât de hotărât popoarelor din Ungaria. Solul vremilor mai bune n'a putut însă să străbată, prin furtuna ce a provocat prin simpla lui apariție în perspectiva viitorului. Asupritorii noștri își tem de moarte privilegiile feudale și lansarea votului universal i-a revoluționat în gradul suprem. Tot rostul »buciumărilor desparate de azi se reduce la groaza ce i-a cuprins de trezirea enormelor forțe ce zac robite în cătușele tiraniei lor de rasă. Farsa ce se joacă cu banca autonomă și pretențiunile militare, e menită să perpetueze starea de nesigurantă până la ivirea unor conjuncturi politice favorabile scopului lor suprem: abaterea primejdiei votului universal. Conjuncturile aceste favorabile s'au ivit în sfârșit prin izbucnirea crizei și în Austria — și astfel vedem cum mersul crizei în Ungaria a devenit pe neașteptate precipitat.

Pe neașteptate chipul turbure al sfâșierilor dela Bupesta începe să se limpezească,

În amurg.

Stau la pârleaz,
Apune 'n rariștii soarele —
Și peste văi privesc în zări
Cum cade-amurgul pe cărări
Imbujorând răzoarele.

Pârae curg,
Pe supt arini ducându-se —
Și 'n vâlurele murmurând
Se duc fără de nici un gând
In văi adânci sbătându-se.

Se-aud tâlângi,
Dând viață depărtărilor —
O doină rătăcește în văi
Pierzându-se pe alle căi
In nesfârșitul zărilor.

Se-aud chemări
In zborul călătoarelor —
Și când facii s'aprinde pe cer
Atâtea imnuri mândre pier
In lumea cântătoarelor!...

Trec mândre 'n sat
Pe drumul larg pierzându-se
Și luna trece pe supt nori

Ca o domniță printre flori
Spre alte lumi ducându-se..

Vin umbre 'n șir
Pe supt grădini chemându-mă —
Și toată noaptea stau prin crâng,
Și dorm în fân. — Ca un natâng
Pe brațe mol visându-mă.

Const. A. Giulescu.

Scrisorile lui V. Alexandri.

III.

Lui Al. Hurmuzachi.

Constantinopol, 12 Mai 1849.¹⁾

Iubite Alecule. Am cetit cu multă plăcere rîndurile ce mi-ai scris și drept răsplată îți făgăduiesc în curând să-ți trimit bogată materie pentru foiletonul Bucovinei²⁾. Aici am descoperit la un prieten al meu, om cu duh și cu judecată, o

¹⁾ Asupra seriei de scrisori către familia bucovineană Hurmuzachi vezi articolul meu din »Convorbiri Literare« pe 1906 p. 585 și foiletoanele mele din »Voința Națională« 1904, numerele 5868—5890.

²⁾ Ziarul »Bucovina« apare la Cernăuți, la 14 Oct. 1848, în românește și nemțește. Gh. Hurmuzachi, directorul gazetei, făgăduiește în program colaborația mai multor »scriitori de talent«, vizând de sigur și pe Alecsandri, care în vara aceluiaș an, împreună cu refugiații politici moldoveni, petrecuse în sânul familiei Hurmuzachi. Totuș Alecsandri își începe colaborarea în No. 1 din 1849 al numitei gazete.

serie însemnată, plăcută și folositoare țărilor noastre, un roman des moers, un soiu de Jérôme Paturot românesc și îndată am gândit la tine, iubite Chișgoiule. Această scriere, ce bate în moravurile și în defectele societății noastre din București, este menită a trage luarea aminte a tuturor cetățitorilor și, în urmăre, cred că nu poate figura mai bine aiurea decât în »Bucovina«. Mă îndatoresc dar a-ți trimite peste puțin partea întâi și te îndemn a o tipări regulat în foiletonul gazetei tale.

Prietenul meu ce dorește a păstra anonimul pentru toți, afară decât pentru tine, îți este cunoscut bine, căci numele lui este Ion Ghica. Destul e să cunoști numele autorului, pentru ca să judeci meritul operei sale... El așteaptă hârțuile sale dela București și îndată ce le va primi, eu însu mi-ți oi expedii partea întâie a scrierii de care am vorbit mai sus.³⁾ Totodată, dacă cum-va mi-ai aduce oare-care hârțuile mele dela Iași, și-oi trimite și eu din poeziile populare, pe care tu știi a le crețui atât de bine. Eu doresc ca foaia Bucovinei să devie cel mai bun organ a răspândirii viedilor frumoase printre români și-ți făgăduiesc a lucra cu acelaș rîvnă cu care am lucrat pentru »Propășirea«.

Acum să venim puțin la politică. Generalul Grabbe a fost în Constantinopol cu o misie secretă în privirea provinciilor noastre și, pe cât am putut afla, el a isbit a încheia o convenție cu Poarta ce cuprinde următoarele condiții.

³⁾ Romanul n'a apărut. Asupra acestei scrieri a lui Ion Ghica vezi articolul Eugeniei Carcalechi »Despre două scrieri necunoscute ale lui Ion Ghica« în »Arhiva« nr. 1 din 1906.

oferind șefilor politici din nou posibilitatea de a prezenta monarhului încă odată veșnicele »pretențiuni naționale«, ca pe condițiunile inexorabile ale soluțiunii. Toate semnele arată că terenul e preparat pentru Andrassy, — cel mai vajnic inamic al votului universal.

Justh dimpreună cu aderenții săi e forțat să se aventureze la o acțiune extremistă pentru banca autonomă, ca astfel elementelor așazise »temperate« ale partidului kossuthist să li-se dea o azia de a sprijini pe Andrassy — după ce proiectul lui Kossuth a fost abandonat definitiv.

Justh se va năpusti Duminecă la Mă au asupra celor ce »l-au tradat«, în vreme ce partea mai inteligentă a partidului kossuthist va sărbători la Budapesta pe Kossuth și Apponyi, fără să se sinchisească de sforțările desperate ale Justh, pe care nu-l cred în stare să provoace un curent mai puternic în jurul său, de oarece — bine știu ei — țara întreagă, poporul unguresc chiar, e scârbit de ei toți, până la nepăsare.

Și poate, peste câteva zile, Andrassy se va înființa radios și plin de nădejde la împărțatul, cu pretențiunile militare în proșap, — nu ca să le obțină ci ca să le puie pumnal în pieptul monarhului, pentru a storce dreptul de a legiui reforma electorală după placul oligarhiei ungurești.

Se apropie deci momentele hotăritoare — și în preajma deciziunii ce va trebui să ia monarhul, noi, națiunile nemaghiare, mai păstrăm un dram de nădejde, că la luarea deciziunii vor precumpăni interesele superioare ale monarhiei, a căror primejdie permanentă sânt tocmai aspirațiunile fără cumpăt ale opresorilor noștri.

Apponyi și hotărîrea congresului în chestia catehizării. »Lupta« primește din Sibiu știrea că ministrul de culte, contele Apponyi, a cerut telegrafic Metropolitului Meșian să i-se trimită de urgență concluzul congresului în chestia catehizării.

La situația politică din Austria.

Interview cu deputatul Dr. Aurel Onciul.

— Corespondență particulară. —

Viena, 4 Noemvrie.

Intr'o convorbire avută cu deputatul român Dr. Aurel Onciul, acesta s'a exprimat în următorul mod asupra situației politice din amândouă părțile monarhiei:

»Situația politică atât dincoace cât și dincolo de Leitha este atât de încurcată, încât fiecare zi ne poate aduce o surpriză. Este probabil că parlamentul Cisleithaniei să ajungă pentru câțeva vreme în situația de a-și continua lucrările, operându-se schimbarea câtorva miniștri. Cu toate acestea ar fi o mare greșală, să se creadă, că prin aceasta s'a făcut mult pentru însănătoșirea parlamentarismului nostru. Crizele cele multe care în continuu se repetă în ambele părți ale monarhiei, sânt numai urmările constituției dualiste ale imperiului, care nu corespunde cu condițiile de existență și cu compoziția etnică a monarhiei dunărene. Câtă vreme acest fel de constituție persistă și nu se va face loc autonomiei naționale a tuturor popoarelor din imperiu, nu va fi posibilă o pace națională între popoare și orice înaintare socială și politică va fi împiedecată.

»Monarhia habsburgică are rolul unei societăți de asigurare pentru toate popoarele așezate pe valea Dunărei, care sunt prea slab, pentru a forma state de sine stătătoare și prea tari pentru a se lăsa înghițite de statele vecine. Pentru a-și asigura deci existența națională ele trebuie să se înjghebeze într'o uniune independentă, în statul dunărean.

A fost o mare greșală, că în anul 1866 după bătălia dela Königgrätz, monarhia nu și-a dat seamă de condițiile sale normale de existență și în loc să încheie un compromis general cu toate popoarele, a făcut un pact cu oligarhia maghiară, ale

cărui urmări le vedem acum zilnic înaintea noastră.

»Cât de puțin a ajutat aceasta legătură, ne-o dovedesc crizele ungare, cari se reînnoiesc într'una, și cari pot fi învinse numai prin introducerea în Ungaria a reformei electorale bazate pe votul universal direct, egal și secret.

»Orice încercare de a rezolva criza cu ajutorul concesiilor militare, sau economice față de coaliția maghiară, ar provoca o enormă turburare în sinul parlamentului austriac și ar zdruncina poziția oricărui guvern austriac, care s'ar putea să îngăduie astfel de concesi.

»Chestia constituției Monarhiei și așa va deveni acută, în ziua când va trebui să se decidă asupra viitorului de drept de stat a Bosniei și Herțegovinei. — Unirea Croației, Slavoniei, Dalmației, Bosniei și Herțegovinei, într'un corp autonom unitar între granițele monarhiei, se bucură de cea mai extremă probabilitate și ea ar fi chemată, întocmai ca și votul universal, direct egal și secret, în amândouă părțile Monarhiei, să accelereze schimbarea acesteia în o federațiune a popoarelor autonome.

»In Cisleithania aceasta operațiune este pe punctul de a-și începe cursul, dovadă, între altele, rezoluția dietei provinciale a Bucovinei, referitoare la reforma electorală. Atât nemții, cât și evreii, rutenii și polonii au fost de comun acord în principiile autonomiei naționale și ale consecvenței sale logice, ale Catastrului național.

»Este trist însă, că guvernul austriac n'a voit să decidă pentru recunoașterea ca națiune independentă a evreilor, și a unui catastro evreesc, așa cum au cerut evreii naționaliști, cu învoirea celorlalte patru națiuni.

»Mai curând ori mai târziu însă, va trebui să se ajungă și aci și să se realizeze acordarea autonomiei naționale, care este singura scăpare de toate crizele din întreg Imperiul Dunărean. Orice muncă în altă direcție este numai cârpeală și etapă, nimic stabil, ci numai provizoriu.

Art. 1. Nomination des Hospodars par le Sultan pour 7 ans.

Art. 2. Suspension provisoire des assemblées générales et leur remplacement par deux conseils de boyards et du haut clergé, l'un à Jassy et l'autre à Bucarest. Les attributions principales de ces conseils seront l'assiette de l'impôt et l'examen des budgets.

Art. 3. Deux Comités de révision pour procéder aux améliorations organiques; leur travail dura être approuvé par un hatcheriff.

Art. 4. 25 à 35 mille hommes de chaque côté des deux prissances suzeraine et protectrice occuperont les provinces jusqu'à la tranquillisation complètes des frontières (de la Transylvanie). Après quoi 16.000 hommes de chaque côté continueront cette occupation jusqu' à l'achèvement des travaux d'amélioration dans le Règlement organique. Parmi ces réformes procéder tout d'abord à la réorganisation de la milice.

Art. 5. Deux commissaires impériaux pour donner des avisant hospodars et s'entendre avec eux sur le choix de membres des comités de révision sus-indiqués.

Art. 6. Fixation du terme de 7 ans pour le present acte.

Art. 7. Réserve en faveur des trater antérieurs auxquels il n'est pop déragé.

Iată iubite A ecule, cum ni-au urzit nouă lanțurile dușmanli noștri și asta în ochii și supt nasul puterilor mari ale Europei. De-acum nu știu în cine să-mi mai pun nădejdea, căci și Dumnezeu

pare că a părăsit cauza Românilor. Poate că purtarea ungurilor să aducă ceva prefacere în trebi, dar și aceas'a cine o poate asigura? Ceeace m'am încredințat este că cei mici plătesc totdeauna ouăle stricate. Turcia are destulă putere de brațe dar nu are destulă putere de suflet; în urmare ni au jertfit și acum dușmanului nostru.

Sfârșesc înștiințându-te că Negri e sănătos și că te salută frățeste, precum și pe Gheorghită. Asemenea fac și eu, până a nu încheie acest răvaș. Al tău frate: V. Alexandri. -- Alăturtez aci o fabulă intitulată »Zimbrul și Vulpea«. Autorul anonim.⁴⁾

IV.

Lui Ion Ghica.

Paris, 11 Sept. 1849. — ⁵⁾.

Iubite Ghica, bunul meu unchiș, am primit răspunsul tău la scrisoarea mea din Arles și, neapărat, m'am simțit cuprins de bucurie la gândul că voi petrece iarna cu tine, la Paris. Acum când viteaza Ungarie a fost biruită, grație trădării unora și altora,⁶⁾ acum când și nădejdea noastră a perit odată cu această cădere, ce mai rămâne de făcut? N'ai lucrat atât, cât poate să lucreze un om? N'ai încercat toate mijloacele pentru

⁴⁾ Autorul e însuș Alexandri. Fabula nu s'a tipărit în »Bucovina«, ci în »Zimbrul« (Iași) din 1850, 4. 8.

⁵⁾ Ms. Acad. 803. Trad.

⁶⁾ Alexandri, ca și alți refugiați politici români din 1848, pare a fi fost un partizan al ideii unei lupte comune cu ungarul în potriua Austriei.

a ajunge la un rezultat folositor cauzei noastre? Ei bine, împrejurările se arată mai puternice decât voința noastră, trebuie să ne supunem împrejurărilor de-o-camdată, rămânând să ne vie și rîndul nostru mai târziu. Dumnezeu e mare și mai la urmă tot dreptatea va fi profetul lui. Atunci ne vom face cei mai fanatici sclavi ai lui și vom relua munca de-abia începută. Dar pentru un moment te sfătuiesc prietenește să te retragi, să-ți vezi de sănătate și să-ți pregătești forțele pentru luptele apropiate.

Dela venirea mea în Paris n'am făcut nimic, n'am scris nimic, din cauză că sânt grozav de desgustat de politica negustorească a Franței. Interesul bănesc stăpânește cele mai multe suflete, așa încât Bursa se urcă pe măsură ce chestiunea libertăților europene scade. E o adevărată cumpănă mănuită de două mobile infame: egoismul și orbirea patimilor. Voi cerca să mă folosesc de memoria ce mi-ai trimis, pentru a extrage din el câteva articole. Totuși, nu iau nici un angajament. Simt că-mi va veni iarăș cerneala în vârful penei, când vei fi tu lângă mine; deocamdată însă călimara e goală.

Am revăzut pe cea mai mare parte dintre compatrioții noștri și asta dintr'o cauză foarte binecuvântată: că i întâlnești totdeauna și pretutindeni. Numai unul, acela pe care aș fi fost curios să-l văd, îmi scapă ca o nălucă. E vorba de Aristia. Il strig pela toate ecurile și ecoul îmi răspunde: nu-i.⁷⁾ Ce trebuie să cred de înverșunarea asta a soartei, împotriva realizării celei mai scumpe dorințe a mea?

⁷⁾ C. C. Aristia, traducătorul »Eliadei« (1800-1880).

Advocații români.

S'a dat la iveală mai dăunăzi, că o comună bisericească din Bănat și-a încredințat afacerile sale procesuale unui avocat străin de limba și legea noastră. Cazul, a făcut, bine înțeles rezenz, în publicul românesc, pentru că este intradevăr o culme a inconștienței aceasta. Pornind din acest caz, cineva în »Drapelul« face niște reflexii foarte juste, pe care le reproducem mai la vale și ținem să declarăm că le împărtășim pe de-a'ntregul.

Cazuri de acestea nu sânt numai la Jena, ci, durere, în mai multe locuri. Față de aceste simptome trebuie să ne dăm seama, căci efectele lor sânt incalculabile în ceea ce privește desmembrarea societății noastre românești. Să facem puțin tablou:

1. Dacă avem necazuri cu administrația pentru purlarea noastră românească, recurgem la sfatul și sprijinul gratuit și binevoitor al advocaților noștri.

2. Dacă întreprindem o colectă pentru sfânta noastră biserică, pentru școală ori pentru studenții săraci, unde să te duci cu ea, dacă nu la advocații noștri?

3. Dacă e ca să se facă vre-o interpelație în congregația comitatenză pentru nedreptățile de afară, cine să o facă, dacă nu advocații noștri? Căci numai ei cunosc legile și au inimă pentru durerile noastre. Și câte alte necazuri!...

Se înțelege, ei le fac toate acestea cu risicul de-a lua asupra lor odiul celor de sus, și a se expune la mari pagube, cari dacă ei n'ar fi așa cum sânt, ar fi scutiți de ele, ba, chiar ar câștiga, cum câștigă mulți, pe cari nu e de lipsă să i amintim aci.

În schimb pentru acestea, cu ce sânt ei remunerați din partea societății românești? Cu cazuri la Jena?

Când au sărit advocații străini în ajutorul poporului nostru? Când au apărat interesele lui... fără bani? Sau: Când a încredințat comunitatea izraelită cu vre-un proces pe vre-un avocat român?!

Să ne ferească Dumnezeu, să nu vină cunoașterii noștri de legi la convingerea, că nu se plătește a se mai expune pentru acest popor. Ce vom face noi atunci în acest noian de nedreptăți?!

Iată de ce am zis la început, că urmările cazurilor de la Jena sânt incalculabile în dezastrul ce ne-ar încunjura la cazul, când am pierde pe apărătorii drepturilor noastre.

Apelăm dar la matura judecată a preoților și învățătorilor noștri, că dacă deocamdată nu ni-se

Incep să cred că Aristia e numai o poveste, că n'a existat nici o dată și că aceasta năluca e zămislită numai de imaginația popoarelor. O să-mi răspunzi poate, că de vreme ce »Prințul român«¹⁾ există, autorul trebuie să fie și el unde-va. — He, unchișule dragă, și Iliada există, dar câte îndoieli nu sânt și astăzi asupra lui Homer. În sfârșit luminează-mă, sfătuește-mă, fiindcă aș fi în stare să fac o nenorocire dacă nu mă încredințez despre persoana reală a lui Aristia.

Acum Parisul e trist, ca o pungă goală, trist ca propria mea pungă, vai! Nu mă distrez de loc, dar în schimb mă plictisesc cât vrei. Așa dar vino cât mai curând la Paris. Noi amândoi știm așa de bine să ne batem joc de urit. — La revedere deci V. A. — Te rog să areți amicitia mele d-nei Ghica. Frate-meu te strânge în brațe cu dragoste. Stau Rue Neuve Urbienne, 38 bis, Paris, Départ. de la Seine. Dacă vrei se întrebuințezi numerele din »Le Temps«, cari sosesc la Constantinopol la fiecare 10 zile, trimite să le caute la Poșta.

¹⁾ Broșura lui Aristea »Prințul Român, stanțe epice închinată românilor«, de care Alexandri face haz, a apărut la 1843.

dă puțința de-a face politică militantă, să facem pe cea financiară, dela care nimeni nu ne poate opri.

Să luăm bine seama ce facem, ca să nu ne căim mai târziu!

Aici nu e vorba de persoane, ci de un mare principiu de conservare!

Un nou partid unghuresc.

Intăia întrunire a partidului social-creștin unghuresc în fruntea căruia s'a pus contele Szapáry.

Se credea că partidul e favorabil naționalităților. Ba o foaie dela noi îl și salutase cu multă năvitate. La întrunire — spune o telegramă a »Minervei« — Apsay, unul din oratori, a declarat că în Ungaria nu e decât o nație, cea maghiară, oricâte limbi s'ar vorbi. Așa fiind, cei ce simt altfel sânt niște stăini, cari trebuie zdrobiți. Aceasta — înțelegeți bine! — aceasta e soluția în chestia naționalităților.

Era de așteptat. Acesta e crezul tuturor Ungurilor. Toți sânt creșturi ca să fie așa. Și cine își închipuie că acei cari cochetează cu Viena pentru a căpăta puterea sânt altfel, se înșală. Ei nu pot fi altfel pentru-că n'ar putea să stăpânească împotriva opiniei publice unghurești, care s'ar revolta întreagă când un guvern ar cuteza să recunoască naționalitățile.

Deci se întărește învățătura pe care nu vom obosi repetând-o la fiecare prilej. Să știm întrebuința ori-ce om și ori-ce potriviri de împrejurări ni răsar în cale, dar pe ei și pe ele să nu facem prostia de a ne întemeia. Temelia vieții noastre naționale, în România, și în afară de România, nu poate fi decât cultura, bogăția, solidaritatea, trăinicia neamului nostru.

Și, când, »dincolo«, părinții români își dau copii la gimnaziul unghuresc și cer ca ei să fie scutiți de limba românească, facultativă pentru școlari, ce mai putem noi nădăjdui dela omenia încă a unui grof?!

(Neamul românesc.) N. Iorga.

Expoziția de copii din Orlat.

După expoziția de copii din Apoldul-de-jos, Ilimbav și Poiana, aranjate în anii 1906, 1907 și 1908, comitetul »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului, a ales comuna istorică Orlat, centrul fostului regiment român I de graniță, pentru aranjarea expoziției de copii din acest an; iar terminul ținerii expoziției s'a fixat pentru ziua de 27 Octomvrie nou a. c.

Ca loc pentru expoziția de copii a fost aleasă o sală spațioasă a edificiului erarial peste drum de școală, unde s'au fost adunat mamele cu copii de expus și mare public din Orlat și din jurul Săliștei.

Sala destinată expoziției de copii a fost frumos decorată cu tot felul de lucruri din industria de casă a țărâncei di Orlat, prezentându-ni-se astfel, spre plăcuta surprindere a noastră, și o expoziție de industrie textilă, lucru ce ar fi de dorit să se facă pretutindeni în asemenea ocazii.

A urmat constituirea definitivă a juriului în scopul premiării copiilor, înlocuindu-se membrii absenți cu alte persoane din localitate și din comunele vecine.

Prezident al juriului a fost ales d. dr. Nicolau Calefariu, medic în Săliște iar secretar d. R. Simu.

După aceste d. dr. Petru Șpan, membru al comitetului central, deschide expoziția de copii prin o vorbire, în care arată însemnătatea acestor fel de expoziții, după care s'a procedat la examinarea copiilor, expuși fiind:

In grupa I-a de băieți: a) dela 1—2 ani, 16 băieți; b) dela 2—3 ani 11 băieți; c) dela 3—4 ani 18 băieți, laolaltă 45 băieți.

In grupa a II-a de fetițe: a) dela 1—2 ani

25 fetițe; b) dela 2—3 ani 22 fetițe; c) dela 3—4 ani 13 fetițe, laolaltă 60 fetițe, sau în total 105 copii.

Examinarea tuturor copiilor s'a făcut cu conștiențiositate din partea juriului în frunte cu d. prezident dr. Calefariu, dr. Prunaș și cu secretarul.

După sfârșirea examinării s'a compus lista celor de premiat, avându-se în vedere toate dispozițiile de premiare cuprinse în programa expoziției.

Deși sala expoziției a fost destul de spațioasă, în ea nu putea totuși să încapă mulțimea ce se adunase cu această ocazie. Astfel publicul a fost invitat să iese în curtea foarte spațioasă a edificiului erarial, unde s'a ținut expoziția. Aici în curte, mamele și publicul au ascultat cu plăcere două frumoase prelegeri, una a dlui Dr. George Prunaș: Chestiuni privitoare la expozițiile de copii, tratând igiena copilului, igiena corpului, și a locuinței, nutrirea (lăptarea), înțercarea și hrana după înțercare; apoi urmând să trateze despre morburile contagioase, la cari sânt expuși copiii: pojar, scarlatină, difterie, tusă măgărească, tifos, tuberculosă, etc.; altă prelegere a fost a tînărului și harnicului preot dl Trandafir Scorobeț cu titlul »Evangelia prunciei«, tratând în o limbă înțeleasă de toți cei de față despre educația ce părinții trebuie să dea copiilor săi.

În scopul premiării a contribuit: Reuniunea agricolă cu cor. 50, comuna politică Orlat cu cor. 50, institutul de credit »Brădețel« din Orlat cu cor. 30 și comuna bisericească gr.-cat, Orlat cu cor. 20, în total deci cor. 150.

Din această sumă s'au făcut 40 de premii, cari s'au distribuit astfel:

Băieților 17 premii, iar fetelor 23.

Anume:	8 premii	la	Cor. 5	=	Cor. 40
	14	»	»	»	56
	18	«	»	»	54.

La 2 mame sărace li-s'a dăruit câte o îmbrăcăminte complectă de înfășat pentru copii, din partea Reuniunii femeilor gr.-cat. din Orlat, în frunte cu doamna preoteasă Pompilia Ghișoiu, care a dăruit cu aceasta ocazie Reuniunii de agricultură o păpușă îmbrăcată de dânsa în port original din Ocna-Sibiiului.

Doamna Simu a avut ideea fericită de a dăruit tuturor copiilor expuși câte un coșuleț cu bomboane.

În aceasta ocazie s'a dăruit și un număr frumos de broșuri de cuprins igienic, puse la dispoziție de onor. comitet central al »Asociațiunii«.

S'a adus și un fotograf care a luat mai multe plăci, între cari copii premiați.

A urmat apoi prânzul comun, ținut în o sală a școlii.

Ca un ce nou și dăinuitor pentru Orlat, secretarul Reuniunii dl Victor Tordășianu a întreprins în Sibiiu o modestă colectă în scopul înființării unui fond pentru ajutorarea femeilor lehuze (oprite în casă după naștere) și a copilașilor orfani, la care a adunat în Sibiiu cor. 57, dela meseni 80 cor; iar suma totală de cor. 137 s'a dat în îngrijirea Reuniunii femeilor din Orlat.

Pe lângă atâtea lucruri bune isprăvite în această zi în Orlat, a mai rămas timp și pentru o consultare în scopul punerii la cale a unui stabiliment de electricitate pentru trebuințele cercului Săliște și pentru înaintarea industriei în acest cerc. Consultarea a fost proiectată și condusă de zelosul domn primpretor Petru Dragits.

Fie ca să avem multe zile ca aceste, închinare binelui poporului nostru, pentru care muncește cu atâtea dragoste și desinteresare harnicul comitet al Reuniunii rom. agricole în frunte cu vrednicul ei secretar, dl Victor Tordășianu.

Din România.

De'a teatrul național. Reprezentanța piesei »Urmările« se suspendă din cauză de boală a d-lui I. Manolesu.

Schuber Lajos

Szabadka, Beresényi-u. 314.

vopsitorie de primul rang și atelier de curățit hainele de mătase și fire de lână, cu putere de aburi

Primește vopsirea și curățirea de haine bărbătești și femeiești, uniforme, p riele de dantele și tunis, umbrele, broderii Dantele vopsesc conform gustului celui mai rafinat, după modele. Primesc curățirea de materii de mobile atât în casă, cât și afară de casă. Mănuși de glassé și rocuri de piele se vopsesc elegant. — Hainele de doliu se vopsesc în decurs de 24 ore. — Comandele poștale se execută prompt și conștiențios

În reprezentarea populară se va juca »Refugiul«. Rolul d-lui Manolescu va fi jucat de d. C. Stăncescu.

Pentru țerani. D. P. P. Carp a lertat comunei Tîbănești 49.000 de lei ce i-se cuveniau pentru izlaz. Din această sumă se vor cumpăra vite sătenilor lipsiți.

Plecarea Prințului Ferdinand. A. S. R. Prințului Ferdinand a plecat ieri Joi din Sinaia la Berlin.

După cum se știe. Prințului Ferdinand se duce spre a azista la botezul celui de al treilea fiu al Kronprințului Germaniei.

Serbara literară dela Galați. Sâmbătă 24 curent, Societatea scriitorilor români va da cea dintâi serbare literară în beneficiul ei. Vor lua parte la această serbare toți membrii comitetului. Programul printre altele va cuprinde: un discurs inaugural pronunțat de președintele societății d. Mih. Sadoveanu, bucăți literare cetite de d. Mih. Anghel, Iosif, Cincinat Pavelescu, Gârleanu, Minulescu și teatru jucat de d. na și d. Z. Bârsan. Un punct special al programului îl formează cunoscuta pianistă d-ra Magdalena Cocorăscu.

Escrocii Parisului.

— Scrisoare din Paris. —

Arena patimilor.

Vă voi vorbi de cea mai recentă mare escrocherie comisă în Paris. Faptul în sine n'ar avea o importanță prea mare, dacă n'ar oferi caracterul tipic al escrocheriilor comise în orașele mari. Sigur e însă că îndrăznețea escrocherie de cari ne ocupăm, nu e nici cea dintâi și nu va fi nici cea din urmă la Paris. Câte vieți somptuase, rate personagii strălucite pe cari le vedem fluturând în lumina uluitoare a fastului, pe cari le admirăm când trec în echipajii mărețe, pe cari le urmărim cu priviri de dureroasă invidie nu ascund taina necinstei cele mai nerușinate. Și noi gândim că lumea e a lor; și din fundul virtușii dar prăpăditei noastre mediocrități plângem de multe ori cu lacrimi cât pumnul, asigurându-ne de neputința în care ne aflăm de a ne dauri zilele ce ni-se scurg într'o surdă și sărăcăcioasă monotonie.

Partea cea mai frumoasă în lumea în care trăim e fără îndoială a celui mai tare. Fii tare în virtute ori în necinste — numai tare să fii și viața îți va zîmbi. Intocmai ca arta, lupta pentru trai suprimă mediocritatea. Adevărul e că în toate cazurile: vai de cel învins. Învingutul însă, dacă a luptat din răzputeri înainte de a succomba n'are de ce se plânge. De trei ori vai însă de cel învins înainte de a începe lupta. E întocmai ca infirmul din naștere. Își târește viața în aceiași băltoacă de noroi cald; nu cunoaște nici voluptatea temperaturilor înalte nici suflul înfiorător al frigului.

Să ne ierte cititorul aceste disgresiuni personale, cari cu toate astea intră în cadrul subiectului pe care-l tratăm. Trăind într'un oraș ca Parisul, subsemnatului i-s'au limpezit ochii asupra multor puncte pe cari până mai deunăzi nu le vedea decât supt o înfățișare superficială. În Paris, mai mult decât ori urde, patimile omenești apar netede, admirabil de bine relevate, în selbetea lor ciocnire. Nicăieri virtutea nu și-se înfățișează mai suavă, mai demnă de respect ca aci; nicăieri viciul nu și-se arată mai odios. Parisul e arena pasiunilor de tot felul, el e omenirea redusă la cea mai clară expresiune. Rafinamentele civilizațiunii se aplică mai cu seamă în Paris, și tot Parisul ascunde în sinul său mlaștina fără fund a instinctelor bestiale, a căror pradă a fost în totdeauna divul, din epocile cele mai îndepărtate.

Parisul e patria aprigului Vantrîn.

În cazul de escrocherie pe care-l vom expune aci, observațiunile psihologice nu vor lipsi. Ne vor izbi mai ales trei lucruri: răutatea înăscută a omului, naivitatea sa și constatarea tristă că inteligența semenilor noștri e prea fragilă, dat fiind că pe om îl subjugă când ești capabil de o imperturbabilă neobrăzare.

Contele și contesa de Gubata.

În frumoasa Avenue Kleber a fost mai zilele trecute o mișcare neobișnuită. Trecătorii pe cari afacerile îi aduceau pe cea stradă pela orele 11 a. m. s'au oprit cu toții în fața unui luxos hotel ocupat de agenții polițienești. A doua zi jurnalele pariziene ne-au adus următoarele deslușiri.

Cu două săptămâni înainte hotelul în chestiune fusese locuit de un nobil rus cu familia sa și care, din cauză de sănătate, părăsi Parisul ca să locuiască pe una din proprietățile sale din Crimeia. Chiria imobilului era de 10.000 lei pe lună, adică de 120.000 lei pe an, hotelul fiind vast și mobilat cu un lux într'adevăr princiar.

Două zile după plecarea rusului niște noi locatari se prezintă: contele și contesa de Gubata, o păreche foarte distinsă, care se instalează numai decât, vărsând chiria pe o lună înainte. În aceiași zi un mare număr de servitori umplură hotelul.

Două zile după sosirea ei, contesa Gubata, într'un elegant echipaj se opri în fața unui mare bijutier din Avenue de l'Opéra și ceru să cumpere câteva bijuterii. În momentul când să aleagă juvaerurile ea mărturisî bijutierului că, neavând pentru moment, deslule parale, va fi nevoie să recurgă la credit. »Dealtmîntrelea, adaugă ea roșindu-se ușor, numele cu care călătorim cu toate că ne aparține, nu-i adevăratul nostru nume. Din pricină diferite vom să ne păstrăm incognitul, câteva zile cel puțin. D-ta însă ai face bine să te adresezi contesei X... dela ambasada austriacă care te va asigura în privința creditului pe care și-l cer».

Zis și făcut. Bijutierul din Avenue de l'Opéra culese din gura contesei X... informațiunile cele mai bune asupra contesei de Gubata și creditul fu acordat.

La început distinsa cumpărătoare nu alege decât obiecte foarte puțin scumpe, cari nu se ridicau nici la 5000 lei. Puțin câte puțin însă modestia o părăsi. În cinci zile bijutierul îi încredință obiecte pentru o valoare de 80.000 lei. Până ce contesa de Gubata, printr'o grațioasă scrisoare, îl pofti s'o viziteze într'o după amiază în hotelul din Avenue Kleber, având o comunicațiune importantă de făcut.

Bijutierul se prezintă în minunata locuință a contesei, care îi făcu onorurile cu o grație perfectă. După ce l plimbă prin mai multe încăperi ale căror lux îl încântă pe negustor, ei se opri într'un salonaș mobilat cu un gust princiar. Pe pereți un singur tablou atrăgea privirile; un tânăr blond, cu figura distinsă, în uniformă de arhiduce austriac.

— E soțul meu, așa zisul conte de Gubata, explică contesa zâmbind misterios. Și iată, scumpe domnule, de ce păstrăm incognitul. Unchiul soțului meu, M. Sa împărțatul Frantz-Iosef, e cam nemulțămît de arhiducele — pentru moment. Așteptăm însă în câteva zile pensiunea pe care ne-o servește Curtea. Am voit să te asigur, mai întâi și apoi să-ți comand... colierul de perle pe care-l ai expus în vitrină și care, costă mi se pare 120.000 franci. N'am nimic de spus în privința prețului și sper că deseară voi avea po doaba.

Convins de buna credință a distinsei sale cliente și mulțămît că a făcut o afacere bună, negustorul da să plece cu promisiunea că în două ore d-na contesă va avea colanul când un lacheu anunță cu voce tare pe contele de Gubata.

Un tânăr blond, distins, purtând cu eleganță o redingotă impecabilă și cu plastronul împodobit de o decorațiune impozantă întinse cu grație mâna bijutierului încântat. — »Soțul meu, arhiducele Othohon de Austria« îl prezintă contesa și negustorul plecă să trimită colanul de perle prințului părechi.

După colanul de perle contesa ceru niște mîrunași solitari, după solitari o brățară de 30.000 lei. Zilele treceau și bijutierul nu primise încă nici un ban în schimbul marfei. Și când într'o zi contesa de Gubata îi ceru să-i trimeată o rivieră de diamante constând 180.000 lei, negustorul neliniștit dete fuga la ambasada Austriacă ca să ceară deslușiri mai amănunțite asupra pretinsului arhiduce.

La ambasadă însă nimeni nu-l cunoștea. Bijutierul dete atunci fuga la parchet. Și parchetul făcând o descindere la hotelul din Ave-

nue Kleber se convinsă fără greutate că părechea de Gubata n'avea într'ansa nimic princiar. Escrocii fură arestați. Bărbatul e un oarecare Karl Gubata fiul unui biet funcționar austriac. El s'a făcut culpabil de un mare număr de escrocherii comise în Viena, Berlin și New-York. Pretinsa contesă nu e nici ea decât o aventurieră. Din bijuteriile escrocate nu s'a găsit nici urmă. Escrocii vindeau podoabele pe măsură ce le cumpărau ceea-ce le permitea să cheltuiască numai pentru întreținerea casei 600 lei pe zi. Până și bucatarul — șef, perde cu aceasta afacere vre-o 1500 lei; economiile sale pe cari le-a avansat în contul gospodăriei falimoșilor escroci. Cât despre bijutierul din Avenue de l'Opéra, el perde aproape o jumătate milion. Vă închipuiți că bietul om nu e vesel.

Escrocați și escroci.

»Și cu toate acestea, — îmi spunea un parizian inteligent și profund observator — din toate persoanele implicate în această »afacere« negustorul de pietre scumpe e cel mai interesant. Nu mă ocup de escroc pentru că nimic nou nu vedem în felul cum au înșelat buna credință a semenului său. Parisul are »slavă Domnului!« destui escroci și nici odată ei nu-i vor lipsi. Dealtmîntrelea e explicabil lucru că într'un oraș ca acesta unde luxul e uimitor, unde plăcerile, deboșul, ajung la parocsism, să se petreacă astfel de lucru. Cine e mai dornic de bogăție ca parizianul? Și asta pentru că e tîrît de curent, pentru că el are cel mai mult privilegiul să contempleze splendorile din jurul său. Căci omul posedă în cel mai înalt grad spiritul de imitațiune și pe cel de invidie. Orașele mari corup virtutea — și vitrinele iluminate ale prăvăliilor sînt în stare să ispitească spiritele cele mai modeste. Nu știu zău, dacă Diogene s'ar fi mulțămît să umble în pelea goală și să doarmă într'un butoi, dacă soarta l-ar fi făcut contemporanul și concetățeanul nostru.

Spuneam că bijutierul din Avenue de l'Opéra e extrem de interesant. Da — și ști de ce? Pentru că marii bijutieri ai Parisului sînt oamenii cel mai bănuțori din lume. Prea des au fost opăriți cu apă ferbinte ca să nu se teamă de apă rece. În orice client ce le intră în prăvălie ei prevăd un escroc. Cu toate astea — o! omenire cât de neschimbată ești! — ajunge ca unul din punșii internaționali să uzeze de mijloacele cele mai simple și mai des întrebuintate pentru ca să l prostească pe bietul negustor.

Eu, domnule, sînt cum s'ar zice un om cinstit; și nici odată n'am neglijat virtutea. O iubesc cât o poate lubi un parizian în veacul al douăzecilea. Ei bine! îți spun drept că tare bine mi-a părut că negustorul de pietre scumpe a fost ușurat de câteva sute de mii de lei. Da, domnule, mă bucură paguba lui. Și-mi vei da dreptate când îți voi spune că omul acesta e cel mai mic și urât suflet pe care l-am întîlnit vre-odată.

Să fie oare într'adevăr o dreptate în lumea asta? Mai că îmi vine să cred văzând înlănțuirea logică a faptelor petrecute ca să răsplătească dupăcum merită pe cel mai fără de inimă avar din câți cunosc. Negustorul din Avenue de l'Opéra e de mai multe ori milionar. Cu toate astea e în stare să vadă pe un om murind de foame în mijlocul străzii fără să i dea un ban de cinci. Ai citit poate o minunată nuvelă a lui Dickens: Psalmi de Crăciun? Negustorul meu e Scrooge leit. Nici odată nu-și pune numele în josul vreunei liste de subscriere, în folosul nevoiașilor când afară e frig și ei învinețesc de ger și de foame în infama lor mansardă. Nici odată n'ar ajuta cu un ban pe un artist de geniu copleșit de nevoi, ori cât de convins ar fi el de valoarea acelu artist.

Și mai toți, auzi d-ta? Mai toți bijutierii și marii negustori ai Parisului sînt niște egoiști fără seamăn. Nu cunosc decât un lucru: banul; nu cunosc altă plăcere decât aceea de a câștiga cât mai mult. Ce le pasă lor dacă bieții lucrători de pe urma cărora se îmbogățesc abia își duc nevoia cu ceea-ce câștigă? Ca să nu le mărească salariile cu un franc, patronii sînt în stare să facă orice. Și oamenii ăștia avari, nemiloși cu ceilalți, buni numai cu ei înșiși, cari refuză cinci bani unui cerșetor, prind dintr'o singură dată, cu o ușurință stupidă sute de mii de lei. Iată ce numesc eu o compensațiune justă a lucrurilor în lumea asta...

Cât despre escroci ei nu merită nici o simpatie. Dacă au servit ca instrument orb de război, nevăzutei puteri a Providenței, ei n'au nici un merit. Ce sunt ei decât tot niște egoiști cu sufletul pătat de crime. Un escroc nu se cunoaște decât pe sine însuși și în momentul când a escrocat o sută de mil de lei unui naiv, te asigur eu că nici el n'ar ajuta pe un nenorocit care l-ar înmânda mâna... Din fericire banii furați nu le ticnesc nici lor multă vreme.

Așa că, oricât de sceptic aș fi, mă văd nevoit să consider tot virtutea ca cel mai frumos dar al cerului...
Tristan.

Scrisoare din Blaj.

Damele române. — Lacul rotund. — Floare sălbatică de Ghimes. — Vici și feciorul lui. — Un orfelinat

Blaj, 4 Noembrie.

Duminecă s'a ținut adunarea reuniunii femeilor române.

În zburciul și frământările în cari ne zbatem; în lupta noastră cu vrășmașul dârz, — ne licărește o scântie de nădejde; avem și noi, o sfântă mângâiere; o rază din cer, un nimb sfânt, ce ne încununează lupta noastră sfântă și dreaptă.

Ce har dumnezeesc când mamele române sânt trup și suflet una cu noi. Mamele, duioasele mame, în fața primejdiei, părăsesc cuibul cald al familiei, ies pe câmpul de război, în mâni cu arma științii, în piepturi cu duh românesc. Ele țin adunări, fac toturi, ca să aibă și ele partea lor, în lupta noastră, a bărbaților. Ce mângâiere neînchipuită pentru un bărbat cu mare dragoste de lege și neam, căruia fiecă zi îi multiplică decepțiile, — când soția nu-i mângâie numai plețele, nu-i șterge numai fruntea asudată, — ci merge alături de bărbat luptând pentru același ideal sfânt, pentru zmulgerea din noapte, din cătușă, a neamului nostru.

Iată cum a decurs aseasta frumoasă adunare a damelor române.

Soția unui harnic prof. dela liceu dna Cornelia Deac, prezidenta reuniunii, salută adunarea prin vorbe alese, dulci ca o muzică lină, — căci graiul nostru de pe buza femeii sună mai sfânt, mai tainic.

Tinărul profesor dela liceu T. Gherman secretarul reuniunii dă raport despre munca desfășurată în cursul anului expirat.

Dna Livia Domșa, soția domnului publicist Domșa raportează despre partea financiară a reuniunii.

Despre ajutoarele ce s'au dat mai multor eleve și chiar și unei profesoare.

La sfârșit s'a făcut înscrierea noilor membrii, s'au înscris mai multe dame din loc, dnele Negruț, Nestor, Vancea, Gaja, Moldovan, Suciu, prof. Pop, I. Nestor avocat.

E frumos, când damele din Blaj, își pricep atât de bine chemarea de mame a neamului.

Ele aproape toate sânt înscrise de membre a reuniunii.

De-o nepăsare inexplicabilă sânt numai damele din provincie. Ele nu prea sprijinesc reuniunea nici moral, nici cu obolul. Poate nu pricep pe tovarășele lor, pe însuflețitele doamne de-aici; pe mamele aceste mari, pe profesoarele ce nu scapă o clipă din vedere de a întinde carte și educație națională fetițelor, de supt conducerea lor, — bobocilor gingași, ce mâine vor fi mame.

Credem, că în viitor, vor urma pilda damelor de aici preotesele și învățătoarele de pela sate și mai ales preoții și învățătorii din jur.

D-asupra orașului e un lac, un lac rotund, împrejmuț de o geană, ce vecinic tresare, se înfioară; un desis de trestie ce cântă un imn păgân venit din alte lumi. Și în tăcinea acestei lumi senine, cu lună plină un ochiu uriaș de cristal, o oglindă, în care se vede cerul sămănat cu stele scârpătoare, pe care bălăia regină a nopții e legată ca un Prometeu, cu lanțul de vrajă, a țării albastre, rece, nemărginită!

Din fața fără cută a lacului oglindă îmi răsare în minte o zi de sărbătoare. O zi călduță în care pluteau înflorările tainice ale naturii: copil în față.

Era o Duminecă dela începutul primăverii. Moșnegi, bărbați, femei și copii, în port de săr-

bătoare, cu capetele descoperite rîdeau, hohoteau, arătând cu părțile spre lacul rotund. Era mult norod, creștini evlavioși, ce se interesează de orice mișcare din vlașa noastră, români din satele Sâncel, Pânade, Lodroman, Veza, unguri din Petrissat, ce vorbesc așa: »ad a funiat« de după cup-tor — ei sunt aproape de Blaj — se miunau cu toții înholbându-se la un steag mândru, ce fălăla crescut din inima lacului — el să încolăcea prin văzduh ca trei șarpi gemeni, trei șarpi; roș, galben și albastru, — și românii vulau cu ochii înlăcrimați: trăiască studenții, românii!...

Flamura aceasta era pusă de liceani, — la piatra libertății păzeau crunții ianiceri, deci au furat un podișor de undeva, au înțepenit steagul pe el, și i-au dat drumul pe lac.

Și a rămas steagul mai bine de o săptămână. Noi în fiecă zi pelerinam la el, ca la Meka, și-l sărutam cu ochii noștri strălucitori, cu sufletele în cari clocotea florul sfânt al dragostei de neam, — patima răzburii și ura de vrășmaș.

Ba și străinii veneau să-l vadă. Administrația și-a pus carul în pietrii. Provizorul domnial Ion Maior a refuzat să dea luntrea. Apa era rece, prea rece pentru baie. Deci a pus un premiu. Și un amărât de țigan și-a luat inima'n dinți a tras steagul la mal cu înotul. Dar și azi ține minte cioara, și-și face cruce, de-i bocăne șerpăru-l — când îl pomeniști de întâmplarea lui cu steagul, și cu studenții. Adică liceanii i au tras o sfântă de bătaie de-a văzut tot stele verzi.

Ungurii vreau să ne ungrizeze cu fier și cu foc. Printre mijloacele folosite pentru aceasta e și cântarea ungurească și nu ne slăbesc nici cu teatrul lor.

Guvernul la cererea unui găgăuț a și trimis aici mai deunăzi o trupă de teatraliști ambulanti; niște cloare ce cârie, ca în vreme de secetă.

Ei au venit cu mare zarvă, au trimbițat în toate hurubele; au mănjiț păreții fiec.rei case cu câte 3 afișe ungurești: »Gyimesi vadvirág«.

Ștregarii traseră reclama de pe case, și liceanii fluierau după corolații cu plețele lungi. Atunci Vici i a chemat la sfat.

— Trebuie să vă acomodați deocamdată în orașul nostru! Și în ziua următoare afișele erau în românește: Floare albastră de Ghimes!

Dar acum sosește porunca directorului, și liceanii nu se supără de loc, și fluierau tot mai ștregărește.

Și-au luat patrioții catrafusele și pe aici vi-e drumul, iar Vici a rămas cu buzele busumflate, și cu floare albastră de Ghimes la halbecilindru...

Vezi de Vici te ai blamat înaintea lui Grigoraș, de altădată nu mai cere teatru unguresc pentru blăjeni, că ăștia îți fac moarte!

»Floare albastră, floare albastră«.

Toate trec în lumea asta!... Și se vor vântura și minciunile d-tale, și va rămânea grăuntele grău; adevărul curat!

Mai an feciorul dlui Vici ce studiază dreptul la Cluj, — scris acasă după parale... Și a scris mereu-mereu, apoi depeșă.

Dar tatăl n'a putut trimite Ingrabă; și-a adus aminte cum a studiat el bătrânul, cu tovarășul lui de năcaz, cu Aron Deac, azi prof. la liceu.

— Frate! tu fumezi tutun de 17, și eu cu fratele Alexie Vici și ca student universitar, mâncam ceapă și pâine de 4 crișari, asta mi-a spus-o simpaticul profesor Deac, într'o seară lângă un litru de vin de mama focului, și era cum să zic așa cam în floribus.

Dar ce vă țin eu cu palavre! Alta vroiam să vă spun: Vici n'a trimis banii ceruți de fecior, decât o mică sumiliță, iar pe spatele cuponului? să știți și D Voastră ce-a scris:

— »Dragă Titule, de-ocamdată, n'am să-ți trimit atâția câți ceri. Făr du-te negreșit la baciut-o Ghiuțu (Moldován) știu că care să-ți dea...»

A! sântem în curat!

Gergely îi ține băiatul la învățătură! Ghiuțu, îl face avere, ca să-și poată mărita fetele!

Gligor, are să-i dea scaun la universitatea din Cluj!

Și Vici stă de cătră pădure; că nu-l înțeleg blăjenii, dimpotrivă, îi dau să înțeleagă, că în Sibiu, așa mai la margine de oraș, e o casă mare, cu încăperi multe, și cu păreții galbeni...

Un român, ce a arătat până acum, cu orice prilej, că e unul dintre cel mari iubitori ai dască-

limei noastre, inspectorul trecut la pensie d. I. Bardoși a luat inițiativa înființării unui orfelinat pentru învățătorii din archidieceza unită.

Dar românii noștri sânt grei de pornit. S'au dat apèle, în cari se chiamă învățătorimea din toate părțile la o adunare, cu ocazia adunării generale ale reuniunii.

Dar ei nu să dea atenția apelului, ci din contră în anul acesta s'au prezentat la adunare în număr neobișnuit de mic. Despre asta v'am mai scris cu altă ocazie.

Sânt grei de pornit învățătorii noștri. Și de-i pornești odată sânt grei de oprit, adevă de oprit în inveninarea copiilor noștri cu otrava învățăturii ungurești.
Corespondentul.

Desbinarea între kossuthiști.

Criza.

Arad, 5 Noembrie.

În momentul când toate semnele păreau a spune că membrii cabinetului vor lua în sfârșit o atitudine lămuritoare cu privire la aplanarea crizei, în cercurile politice a căzut surprinzătoare vestea că, sfatul ministerial de astăzi s'a terminat fără nici un rezultat. Situația recade deci iarăși în starea completei nesiguranțe de mai înainte.

În lumea politică se dă ca motiv al nereușitei consiliului de ministri, reverimentul provocat ieri prin sciziunea pe față în sânul partidului kossuthist.

În vreme ce adică aderenții băncii autonome se pregăteau cu multă fanfaronadă pentru darea de seamă a șefului lor; fruntașii grupării moderate, — vădit pentru a provoca o limpezire în stările interne ale partidului kossuthist, — au trimis invitațiuni tuturor deputaților kossuthiști, ca să participe la dineul ce se va da Duminecă seara — deci în același timp cu banchetul dela Măcău — în cinstea »supremului șef al luptei pentru bancă«, în cinstea lui Kossuth.

Ingenioasa trăsătură de șach a elementelor moderate a rezolvit la extrem pe aderenții lui Justh și clubul kossuthist răsuna aseară de injurăturile și amenințările lor.

Desbinarea între kossuthiști s'a declarat deci cu toate urmările ei de neprevăzut încă. Ea a stârnit mare bucurie între partidele 67-iste, căci aceste cred, că lipsa de consistență a blocului kossuthist s'a dovedit acum în chip eclatant și că monarhul, chiar dacă ar mai fi avut oare-cari rezerve față de kossuthiști — de-acum va abandona definitiv orice încercare de a rezolvi criza cu ajutorul lor.

Justh, ca să răspundă cu același măsură, amenință că la Măcău nu-și va pune Duminecă nici o rezervă și va desfășura cu toată energia steagul luptei neîmpăcate, nu numai pentru bancă, ci și contra dușmanilor ei.

Zilele următoare vor arăta întru cât sânt îndreptățite nădejdiile 67-iștilor legate de o totală derăpănare a partidului kossuthist și că sorțile ministrului Andrassy au sporit, ori nu? Se poate însă că Kossuth și Apponyi vor reuși, cu concursul elementelor mai influente, să salveze unitatea partidului și să abată deocamdată primejdia ce amenință ca soluție totală a partidului.

Consiliul de azi.

Budapesta, 5 Noembrie.

(Dela corespondentul nostru). Miniștri s'au întrunit azi din nou în consiliu, dela orele 4 după amiază până la șapte. Consiliul însă s'a terminat fără ca membrii cabinetului să fi putut ajunge la o înțelegere asupra vreunui proiect de aplanare. Kossuth își menține părerea că o soluțiune statornică nu se va obține decât prin concesii pe terenul economic; iar Andrassy e neclintit în convingerea lui că numai concesii militare fac cu putință resolvirea crizei.

Toate silințele lui Wekerle de a găsi o cale mijlocie între păreriile celor doi șefi politici au rămas zadarnice și astfel în cercurile politice nădejdiile pentru o schimbare în mersul crizei s'a redus iarăși la nul.

Se spune de astfel că ministrii azi n'au ținut decât o consfătuire intimă, lipsită de formalitățile unui consiliu de caracter oficial.

Wekerle va merge la Viena numai săptămâna viitoare.

Se așteaptă o »catastrofă«.

Budapesta, 5 Noembrie.

(Dela corespondentul nostru). In unele cercuri rezultatul negativ al consiliului de azi a stârnit vii îngrijiri. Se crede că criza e peste tot neresolvabilă și că de acum are să urmeze »catastrofa ce se anunță de mult«.

Homo regius.

Budapesta, 5 Noembrie.

(Dela corespondentul nostru). Mai multe ziare afirmă că ambasadorul dela Berlin Szögyén Marich, care a fost ieri primit în audiență de Majestatea Sa, va fi designat în curând ca »homo regius«.

Correspondența »B. T.« desminte faima aceasta, — de altcum caracteristică pentru nesiguranța ce a cuprins iarăși spiritele la Budapesta.

Grupul Justh.

Budapesta, 5 Noembrie.

(Dela corespondentul nostru). Aderenții băncii fac întinse agitațiuni pentru a sfida pe urzitorii desbinării de ieri cu un succes cât mai mare al dării de seamă dela Macău. Desbinarea din sânul partidului kossuthist preocupă spiritele mai mult chiar decât rezultatul consiliului de ministri. Se crede că grupul Justh va fi împins în cele din urmă în opoziție.

Justh și Croații.

Budapesta, 5 Noembrie.

(Dela corespondentul nostru). Ziarele din Agram aduc azi niște declarații ale lui Justh cu privire la autorii pragmaticeii căilor ferate din Croația. Justh spune că pragmatica a fost opera lui Szeleényi și a 67-istilor.

Evident, — Justh vânează și »patiile croaților și nu fără rezultat căci iată ce scrie »Agramer Tageblatt«:

»Credem ceiace spune Justh, pentru că el a fost întotdeauna un om corect și de cuvânt. El și-a spus părerile totdeauna sincer, chiar și cu primejdia popularității sale. Declarațiile lui însă nu vor schimba opinia publică a Croației, căci pragmatica — ori cine ar fi fost autorul ei — a fost adoptată nu numai de partidele 67-iste, ci și de kossuthiști, din cari și Justh face parte.

In acelaș senz scrie și organul de propagandă a lui Frank, »Hrvat:ko Pravo«. Acest ziar recomandă croaților să se lase de orice prietenie cu ungurii, cari sânt perfizi. E trădător cine stă de vorbă cu ei.

Justh a primit deci un bobârnac și din pa tea croaților.

Procesul Doamnei Steinheil.

Ziua a doua.

Ziua doua a pertractării procesului dnei Steinheil a fost bogată în senzații, care de aci înainte abia vor începe să agite spiritele.

Interesul ce să dă acestui senzațional proces în toate clasele societății din Paris, nu este numai o simplă curiozitate, ci e o adevărată furie.

Este de ajuns să amintim că tribunalele din sala de ședințe au fost licitate cu prețuri fabuloase. — Așa de pildă pentru locurile din față s'a oferit frumușica sumă de 1500 de franci un singur loc. Ultimele locuri au fost date pentru 100 până la 300 de franci.

Pentru a se împiedeca aglomerația prea mare însăși dna Fallières soția președintelui republicei, de acord cu soția ministrului de justiție au renunțat, de a lua parte la desbateri, în credința, că damele din societatea înaltă le vor imita.

Cu toate acestea obținerea acestor înalte Dne n'a putut să aibă mult efect.

Pentru presă s'a înmulțit numărul locurilor la 89, deoarece ce s'au anunțat reprezentanți de-ai tuturor gazetelor mari din lume.

Interogatorul acuzatei.

Inainte de deschiderea ședinței se introduce acuzata pe supt un gang subteran, care leagă închisoarea cu palatul tribunalului. D-na Steinheil este palidă, cu trăsăturile feței oboșite și se pare că a plâns mult în decursul nopții, fără să fi putut închide ochii. S'a recules totuși, pentru a începe cu și mai multă vervă ca în prima zi acțiunea sa de desvinovățire.

Președintele d. de Valles îi observă, că are speranța să desvăluie astăzi misterul în care plutește aceasta afacere și în special tainele în care acuzata caută să se refugieze.

Apărătorul îi face observația, că inculpata nu caută altceva, decât să-și dovedească nevinovăția.

Întreg interogatorul este o înscenare din partea președintelui — care amintim la acest loc, că este unul dintre cei mai de valoare magistrați ai Franței — de a storce o mărturisire pozitivă acuzatei.

Aceasta însă știe să se ferească de orice greșală, care i-ar putea fi fatală.

Povestind împrejurările în care s'a comis omorul, dna Steinheil spune, că își aduce aminte ca prin vis de trei persoane, care pe la ceasurile unu din noapte au intrat în apartamentul de culcare al lor și după ce au ucis pe soțul ei, iar pe mamă-sa au sufocat-o, au intrat în odaia ei de culcare și au ferecat-o de pat, iar pentru ca să nu poată striga i-au umplut gura cu vată.

Criminalii erau îmbrăcați în haine de leviți (reverendă preoțească); unul din ei avea perucă roșie și era îmbrăcat în haine de femeie.

Președintele îi face observația că în mărturisirile sale asupra acestei descrieri s'a contrazis în diferite rânduri.

Acuzata foarte enervată bate cu pumnul în masă și aruncă toată vina asupra poliției, care n'a știut să descopere urmele criminalilor.

— Le-am spus — zice dna Steinheil, — că o urmă n'au exploatat-o de loc, și aceasta a fost comedia franceză unde s'au refugiat criminalii.

Un incident senzațional.

In mijlocul acestor discuți foarte agitate între doi adversari atât de puternici: deoparte președintele, Dr. de Valles, cu destoinicia sa în materie de criminologie, de altă parte D-na Steinheil cu puterea de convingere, ce i-o da deșperarea — să produce un incident, care a ținut întreg auditorul într'un delir de curiozitate:

Procurorul primește din part a unui necunoscut, care doria să fie introdus în sală următoarea scrisoare:

Domnule Procuror,

Supt presiunea conștiinței declar, că sânt un complice al ucigașului lui Steinheil și al D nei Jappay.

Cu ocazia omorului am jucat rolul femeii și am avut perucă roșie.

iscălit Jean Lefèvre.

Se introduce acest misterios necunoscut și îi se ia interogatorul. S'a observat însă că nu este stăpâni pe nici un detaliu.

Avea cu dânsul însă perucă roșie la care făcuse aluzie D na Steinheil.

Spunea, că el a comis omorul, crezând în spusele compliceului lui, că va găsi parale.

In urmă s'a văzut, că nenorocitul nu avea nimic comun cu autorii omorului și procurorul a ordonat deținerea lui pe motiv de vagabondagiu.

La perchiziția, ce i-s'a făcut s'a dat peste o fotografie a d-nei Steinheil. Mai târziu s'a constatat, că era un actor din provincie cu numele René Collard, care adora la nebunie pe d-na Steinheil, de a cărei nevinovăție era convins.

Trecând peste aceasta întâmplare, care a impresionat în cel mai extrem grad auditorul s'a continuat cu interogatorul acuzatei. Președintele îi pune o mulțime de întrebări, care n'aveau nici o legătură cu mobilul crimei.

D-na Steinheil enervată îi spunea într'una, că aceste sânt lucruri bagatele, care nu pot aduce lumină în aceasta afacere.

S'a vorbit și de cunoștința acuzatei cu fostul președinte al Republicei franceze, Felix Faure, la

a cărui moarte misterioasă acuzata de astăzi are cunoștință, deoarece în ora fatală când președintele Faure a căzut deodată mort în cabinetul său de lucru, singură d-na Steinheil era de față.

S'a vorbit apoi de legăturile ei cu un bărbat din înalta societate franceză Borderel, care citat ca martor a declarat, că-i va fi cu neputință să depună un singur cuvânt măcar în defavoarea acestei dame, care i-a înlănțuit sufletul și a adus asupra capului lui nefericirea.

In ședința a doua a început să se ia depozițiile martorilor, cari la eșirea lor din sală erau asaltați de ziaristi. După amezai dna Steinheil părea foarte oboșită și s'a lăsat aproape în neștiință pe scaun.

In urma acestui fapt desbaterile s'au amânat pentru ziua de astăzi.

Amintim cu acest pillej, că gazetele parisiene les zilnic în mai multe ediții, cu cele mai senzaționale amănunte ale procesului.

Astăzi mi-a căzut în mână un ziar francez, care aduce portretul doamnei Steinheil cu fiica sa Martha. E de o frumusețe răpitoare și trăsăturile ei întrec mult în gingășie pe acelea ale fii săi, lucru, cu care dna Steinheil s'a mândrit totdeauna.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 5 Noembrie n. 1909.

Dăruiri pentru zidirea școlii de fete din Arad.

La »Reuniunea femeilor române« din Arad, au intrat următoarele generoase dăruiri:

D. Dr. Nicolae Oacu, deputat Cor. 200.—
» Dr. Nicolae Șerban, deputat » 100.—
» Vasile Almășianu . . . » 100.—
» Dr. Ilarion Pușcariu . . . » 50.—
» Ioan cav. de Pușcariu . . . » 20.—

— Sfințire de biserică. Curatorul bisericesc din parochia gr-cat. Lăscud pe aceasta cale face cunoscut tuturor acelor cari ar voi să participe la actul sfințirii s. biserici nouă de piatră, că aceea se va îndeplini în 7 Noembrie n. a. c. prin M. On. Domn protopop Alexandru Papiu, ca delegatul Excelenței Sale dnului mitropolit gr-cat., după care va urma masă comună în școala confesională.

— Ungurii contra numirei stradel Șagun. Se anunță din Sibiu: Ungurii au făcut apel contra numirei stradei Șaguna. Apelul se întemeiază pe preținse greșeli de formă.

— Alegere de primar. Comitetul comunal din Ghioroc a ales de primar pe domnul Gheorghie Dobra.

— Un sfârșit al dragostei. Ieri s'a sinucis cu un glonte de revolver într'un hotel de Pressburg, un tânăr care se dase drept voiajor vienez. La zgomotul produs de detunătura armei chelnării oțelului au năvălit în odaia tânărului și l-au găsit rănit, iar în patul descoperit încă o femeie moartă de cu seară. Pe masă era o filă de hîrtie pe care era scris că femeia din pat s'a otrăvit seara. S'a anunțat poliției din Viena despre acest incident și din descrierile amănunțite s'a constatat că cei doi îndrăgiti cari au venit să moară pe pământ străin, sânt A. Freistadt, funcționar de bancă, și o femeie măritată cu numele Alma.

— Prohod na Sybir se va șterge. In Petersburg a fost colportată știrea că guvernul va sista deportarea în Siberia a condamnaților politici. In schimb însă în toate orașele mai de frunte ale țării se vor zidi temniți în care condamnații își vor ispăși pedeapsa.

— Torpilor aerian. Un inginer din Graz cu numele Bartosch a prezentat ministrului de război un plan al unei invenții epocale. E vorba despre un torpilor aerian, un fel de baterie cu care se pot distruge aparatele aieriane la depărtări de mii de metri. Inventatorul ale cărui modele și planuri au fost înaintate ministrului de război, a oferit aparatului său și guvernului german.

— **Gazeta de Duminecă a încetat?** Ni-se telegrafiază din Budapesta că »Gazeta de Duminecă« din Șimleu, foaia dd. Lazar și Dr. Stoica, împotriva cărora, pe baza unor indicii foarte palpabile s'au reînnoit bănuielile că ar fi autorii ominosului memoriu din »Reichspost«, și-ar fi sistat apariția. Cei drept, noi de două săptămâni nu o mai primim, deși așteptam cu nerăbdare lămuriri din partea numiților domni, cu privire la acuzele recerute, dăm totuși știrea supt rezervă, pentru că nu putem înțelege motivul unei dispariții în condițiuni aproape misterioase.

— **Procesul lui Blériot** Sâmbătă urmă să se judece la Frankfurt procesul intentat aviatorului Louis Blériot, de societatea germană de aviațiune din Berlin, pentru neexecutarea de contract. Din cauza accidentului de Miercuri trecută, Blériot fiind reținut în București, n'a putut fi de față la proces.

Obiectul procesului e următorul: Blériot fusese angajat de numita societate pentru zilele de 13 și 14 Septembrie, când trebuia să execute mai multe zboruri pe câmpia dela Iohanisthal, în condițiunile sportului aviațiunii și concurând cu alți aviatori. El avea să primească câte 20.000 mărci pe zi. Societatea îl cheamă în judecată, cerând să restituie cele 20.000 mărci primite în prima zi, deoarece n'ar fi zburat conform cu prevederile contractului. Blériot, la rândul său, cere să i-se plătească onorariul pentru ziua a doua, cheltuielile de transport ale aparatului în sumă de 2873 mărci și despăgubiri.

Procesul s'a amânat pentru ziua de 4 (17 Decembrie).

— **Pericolul Louvrului.** În Paris toată lumea e foarte îngrijorată de soarta ce amenință marele magazin Louvre, căci de câțiva timp teritorul din jurul acestui palat a început să se surpe, iar de câteva zile pământul din curtea palatului încă a început să se prăbușească și amenință să târască și palatul cu sine. După toate probabilitățile frumoasa zidire a splendidului magazin parisian e în mare pericol.

— **Măsuri pentru paralizarea tendințelor panslaviste.** Din Eperjesul cel cu baroul de avocați de un șovinism descreerat se anunță că prefectul județului, Gáros și mai mulți aderenți ai săi de aceeași pănură, au hotărât să înființeze o bancă »Giralti Takarékpénztár« a cărei adunare de constituire se va ține Joia viitoare. Banca își va deschide și două sucursale în Hétsár și Felsővizközön. Aceste măsuri stau în legătură cu tendințele de paralizare ale emancipării economice a slovacilor începute de patrioticul barou al avocaților din Eperjes, cari luaseră hotărârea ca nimeni să nu primească funcțiuni la institutele slovace.

— **Cartofori jefuiți.** În Tersovaț s'a întâmplat un furt de toată nostimada: În fiecare Miercuri se adună la farmacistul localnic amator de »carte«, acum încă au ținut să nu părăsească bunul obicei. La un moment dat un țaran înarmat cu un revolver, neobservat de nimeni a tăbărit peste cartofori, cerându-le banii. Ei zăpăciți au dat tot ce a avut asupra lor, iar hoțul cuminte a dispărut fără de urmă.

— **O victimă a unui dirigiabil.** Înainte de asta cu trei zile; cu ocazia unei ascenziuni a unui dirigeabil din armata italiană, sublocotenentul Novetti voind să îndepărteze lumea din jurul dirigeabilului, care era gata de plecare; apropiindu-se de propulzor, acesta s'a pus de odată în mișcare și o arză a lui l'a isbit cu atâta putere încât a trebuit transportat la spital și pe drum a murit. Ieri s'a îngropat la Roma cadavrul sublocotenentului cu mare pompă. Sicriul defunctului era împodobit cu o coroană din partea regelui și în cortegiul de îngropare era adjutantul regelui, ministrul de războiu, mulți generali și foarte mulți ofițeri, între cari și atașaii militari ai străinătății. Pe lângă aceasta luase parte și o mare mulțime de oameni, cari veniseră să facă cele din urmă onoruri acestei victime a științei.

— **Lupta pentru pâne.** De odată cu toamna, când crivățul șueră în hogaecuri împrăștiind stuful acoperișelor bordeielor coșcogite, se pogoară

și desnădejdea în sufelele sărăcimei încercate în nevoi și lipsa pentru trai. Câți nu trec fericiți prin viață fără de griji, cari n'au ajuzit nici odată scâncitul gurilor flămânde și n'au înțeles durerea sărăciei. Și câți sânt aceia pe cari îi așteaptă cea mai neagră mizerie, cari n'au curajul să înfrunte durerile lumii, ci-și caută scăparea la cel din urmă liman, trezit de mintea lor bolnavă de spaimă. Cele mai groaznice nenorociri să întâmplă atunci când numai poți aștepta dela nimeni nimic, căci fiecare are grijile lui și de geaba ai întinde cuiva mâna istovită cerșind pomeană, vei întâmpina aceleași laconice priviri de compătimire. Va fi trecut de sigur și stolerul Lévai prin aceste încercări, căci numai așa se explică groaznicul său omor. La început îl mergea bine cu stoleria lui, dar zilnic grijile traiului s'au îngrămădit, până când nu le a mai putut face față, și s'a hotărât să scape de jugul acestei vieți. S'a înțeles cu nevastă-sa și ieri și-a pus planul în execuție. Luând un ciocan, cu care câștiga pânea de toate zilele, și-a omorât femeia și cei patru copii, iar după ce a isprăvit groaznicul atentat, a sărit și el dela al treilea etaj, încheind cu asta o viață de trudă și mai adăugând încă o nenorocire la șirul desmoșteniților sorții.

— **Jurământul recruților din Brașov.** Luni, în 1 Noiembrie — scrie »Gazeta Transilvaniei« — au făcut jurământul obișnuit recruții regimentelor de infanterie, artilerie și husari, staționate în Brașov. Ceremonia religioasă a săvârșit o părintele protopop N. Fizeșianu, iară bravul și dreptul căpitan d. Sabin Pația, a rostit următoarele cuvinte recruților:

Soldați!

Impodobiți cu nobila îmbrăcăminte a luptătorilor, sunteți astăzi aci adunați.

În fața superiorilor și a camarazilor mai bătrâni, înaintea lui Dumnezeu și a sfântului altar veți renoi jurământul de fidelitate steagului, după ce ofițerii și preotul confesional va fi esplicat marele înțeles al acestui sfânt jurământ.

Cu jurământul acesta ați intrat în armata glorioasă a patriei noastre, sunteți soldații Majestății Sale.

Cu acest jurământ luați însă asupra voastră înalte datorii — cari culminează în acela, că pentru apărarea patriei noastre în contra ori și cărui inamic, bunurile și sângele să l sacrificati.

Majestatea Sa Impăratul și Regele, patria, toată armata contează la voi. Când veți auzi strigătul de bătaie în senzul jurământului de astăzi, voi vă veți grăbi cu voios curaj la steaguri, veți lupta cu bravură și bărbătește, precum astăzi voi ați făgăduit, precum au făcut și strămoșii voștri în sute de bătălii și lupte, voi vă veți sacrifica cu bucurie sângele vostru, chiar și viața, spre folosul și prosperarea patriei noastre, pentru onoarea și fala armatei noastre.

Aceasta se așteaptă dela voi, aceasta deci veți înțări o prin un nou sfânt jurământ către Dumnezeu atotputernicul.

— **Examenul medical al candidaților la căsătorie.** Parlamentul olandez va avea în curând să se ocupe cu un proiect de lege, ce va obliga pe tinerii candidați la căsătorie ca prealabil să se supună unui examen medical. Parlamentului din Haga s'au trimis o sumedenie de petițiuni în privința aceasta. Cele mai multe din ele sânt favorabile proiectului. Ele se refer la lucrările profesorilor Treum, Nijhoff și Van Microop, cari au aprofundat chestiunea aceasta delicată, concludând, la necesitatea unei legi ca să impună examenul medical înainte de căsătorie. Petiționarii spun că lipsa unei astfel de legi constituie un pericol real. Conform proiectului, tinerii cari vreau să se căsătorească, vor trebui supuși unui examen medical cel puțin 14 zile înainte de căsătoria lor. După examenul dintâi, va urma apoi un alt examen supravegheat de un medic, însă nu cel al familiei. Logodnicilor li-se vor comunica procesele verbale ale medicilor și li vor fi ținute să contrasemneze ambele documente.

— **Taina de supt patrafir.** Făcu-e mare vâlvă furtul de un sfert și jumătate milion de franci din Banca Cooperativă din Trento. Se făcuseră mari combinații în legătură cu acest furt și fiindcă se presupunea că după acest furt se ascund și tendințe politice iredentiste, mai multe persoane au fost arestate. O telegramă din Trento

aduce o nouă știre care dă o față senzațională acestui furt: Un călugăr din mănăstirea din Trento a comunicat direcțiunii băncii că făptuitorul furtului l-a lăsat lui cele 370 mii de franci supt legământul tăinei spovedaniei. Direcțiunea băncii a și luat deja banii în primire. Această întorsătură a afacerii a făcut mare senzație și e merită să întărească presupunerea că la spatele acestui furt se ascund motive politice.

— **Cucerirea aerului.** În vederea concursului de aviațiune din 1910, menționat de noi astăvară, s'a constituit la Paris o comisiune pentru aranjarea lui, condusă de Doumer, fostul prezident al camerei. Aceasta comisiune va aranja concursul probabil pentru jumătatea lunii lui Iulie — se va împărți și premiul de 100.000 franci al ziarului »Matin«, fixat din incidentul trecerii canalului La Manche de Blériot. Itinerarul concursului va fi Paris-Rouen-Dijon-Belfort-Nancy-Rhemis-ille-Amiens-Paris.]

— **Cine i d-rul Racovski?** »Voința Națională« scrie, supt titlul de mai sus, următoarele cu privire la doctorul Racovski:

Doctorul Cristea George Stanceff, zis și Racovski a fost expulzat din țară printr'un jurnal al consiliului de miniștri din 2 Iulie 1907.

Născut la Cotel, în Bulgaria la 29 August 1873 din părinți bulgari George Stanceff și Maria Racovski, botezat de preotul Costa Petrof. A urmat clasele primare la Varna, gimnaziul la Gabrowa, iar mai târziu se află în Franța ca bursier al ministerului instrucțiunii publice din Bulgaria.

A fost înscris în listele de recruțare ale comunei Cotel, ca aparținând contingentului 1893. Și a figurat pe aceste liste ca nesupus până la 1902.

Părinții lui au emigrat în Dobrogea pe la 1880, când Cristea George Stanceff avea șapte ani, așa că nici părinții, nici el nu pot fi considerați ca cetățeni români dobrogeni, de oarece nu se aflau în Dobrogea în ziua de 11 Aprilie 1877, cum era articolul 3 al legii pentru organizarea Dobrogei.

De altminteri doctorul Cristea George Stanceff a trecut frontiera română cu pașapoartele bulgare Nr. 154 și 406 în anii 1897 și 1899; la 1894 a fost expulzat din Berlin ca supus bulgar, cu propria sa mână s'a înscris tot ca supus bulgar, în registrul de matriculare al Facultății de medici din Berlin; a luat parte la congresul socialist din 1899, în calitate de delegat al Bulgariei.

Chiar înalta Curte de casație, la 5 Aprilie 1908, respingând recursul făcut de doctorul Stanceff Racovski, privitor la ștergerea lui din listele electorale a constatat că acesta s'a supus unei protecțiuni străine și și-a manifestat în mod constant și neîndoios această intențiune.

— **Cel mai bun loc de târguiești de parfumi, săpunuri, perii de dinți, prafuri de dinți ape de gură, prafuri pentru dame, cremă de obraji, cosmeticiuri, spongii și instrumente de gumă.** Toțfelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui Burger Frigyes cu firma »la un corn« în Kolozsvár.

Cronica judiciară.

Omorul din Szabadka.

Ziua a patra.

Interogatorul martorilor.

Desfășurarea acțiunii dramei din Szabadka se apropie de punctul culminant. Atenția publicului devine tot mai încordată, deoarece din mersul de pînă acum nu poate trage nici o concluzie hotărâtă, dar nici cel puțin o presupunere oare-care.

Acuzata în jurul căreia se învîrte tot interesul public, a știut să se sustragă atât de bine de supt apăsarea paragrafilor legii, încît se credea pînă la un timp oare-care, că verdictul juraților asupra ei va fi negativ.

Destăinuirile citorva martori chiar, i-au fost foarte favorabile, sau în cazul cel mai rău, n'au avut nici un efect greu, care se poată influința verdictul juraților.

În ședința de după amiază însă situația pare a se fi schimbat și schimbarea aceasta a produs efectele ei și asupra acuzatei.

Pînă acum, Haverda Mariska, privea cu destulă indiferență la scenele, care să jucau în jurul ei, pentru că nimic pozitiv nu-i proba vinovăția. Fața ei era roșie, o roșăță ce e drept cam ștersă, de multele neajun-

suri și de greutatea unei detenții preventive atât de îndelungate și nici inima ei nu părea cu totul oboșită.

În după amiaza zilei de ieri însă aceasta femeie, care a sfidat viața cu toate caprițiile ei a fost înghenunghiata de puterea ascunsă a unei trude sufletești, ale cărei ravagii lasă urme vădite.

Fața ei se îngălbeni, ca în în dosul unei luminări de ceară și puterea ce încerca s'o păstreze a părăsit-o cu totul.

Declarația unuia dintre martori — a cismarului Popper — i-a zdruncinat tot sufletul și i-a stins de pe față orice speranță de mîntuire.

Ce zice cismarul?

E caracteristic, că ori de câte ori să cercetează substraturile unei vieți imorale se dă peste cele mai eterogene legături. În împrejurări normale relațiile pantofarului Popper față de o damă din societate nu puteau fi altele decît acelea ale unui furnisor. În cazul ce ne preocupă însă, ele au trecut de aceste margini și au deraiat în intimități.

Au fost ce-i drept la mijloc și banii, sau putem zice că numai banilor li-se datorește legătura aceasta de preemie atât de nenaturală. Cert este totuși că dainurile unei vieți neregulate, ale unui trai plin de aventuri, ascund cele mai curioase surprize.

De aceea îl vedem pe pantofarul Popper tractînd afaceri secrete, pe șoptite și între patru ochi cu Haverda Mariska, înaintea prăvăliei sale.

Era vorba, ca aceasta extravagantă femeie să-i îmîneze o poliță de 600 de coroane, pentru cîteva zile, și el să-i fac rost de bani, ... căci János împuşcă pe mamă-sa și ajungînd în posesia averii îi va înapoia din belșug.

Și aceasta scenă a fost povestită de Popper înaintea juraților în ședința de ieri după amiază. A mai spus încă, că destăinuirile Mariskai le-a făcut cunoscute avocatului Dr. Révész, care însă a susținut, că nu e nici un motiv de a se anunța procuratura.

Declarațiile lui Popper, cu toate că acesta este un om cu un trecut dintre cele mai dubioase, și în diferite rînduri compromis în fața justiției, ca sperjur — pot fi de o importanță la discuția verdictului între jurați și se crede chiar, că singure declarațiile acestea pot avea urmări fatale pentru acuzată.

La confruntarea avută cu inculpata, aceasta desminte categoric învinovățirile ce i-se aduc și spune, că în ziua aceea, nu putea vorbi cu Popper, căci fiind sârbătoare prăvăliile erau închise.

János însuși sprijinește declarațiile complicei sale, spunînd, că în ziua de care vorbește Popper, el împreună cu Mariska și cu băiatul acesteia au fost la preumblare în Liget.

Partea erotică deci a procesului, care a înlăturat în decurs de patru zile curiozitatea publicului a fost înlocuită cu partea atât de puțin romantică a vieții, cu banul, cu necesitățile zilnice, care foarte adeseori prezintă momente tot atât de interesante ca și romanticismul vieții, ba putem zice că aceste două elemente în fond atât de deosebite unul de altul: dragostea și banul să sprijinesc reciproc în acțiunile lor.

S'au mai ascultat și alți martori de mai puțină importanță și ședința de ieri s'a încheie cu unele certuri de drept între acuză și apărare.

Ziua a cincea.

Scandal în sala de ședință.

Budapesta. 5 Noembrie.

(Prin telefon dela corespondentul nostru). Ziua a cincea s'a început cu un grav conflict între apărătorul Dr. Brody Ernő și între martorul Piquicki, care în calitate sa de paznic al închisoarei din Szabadka a mijlocit corespondența amoroasă între cei trei acuzați.

Conflictul acesta a degenerat într'un adevărat scandal, atunci cînd martorul a declarat, că serviciul acesta tainic l'a făcut la îndemnul procurorului și în interesul instrucției.

În conflict s'a amestecat și apărătorul Dr. Lengyel Zoltán, care a înfierat în modul cel mai crud felul instrucției făcute în acest proces.

După terminarea scandalului s'a reluat ascultarea martorilor, între care doi chelneri și un paznic din Vásárhelyul ungueresc, ale căror depoziții nu prezintă nici un interes.

Pe ziua de astăzi au fost citați martorii cei mai interesați Dr. Jarmatzy Kis Sándor bărbatul acuzatei și alți doi foști amanți ai acesteia Mladeniczky Kálmán, care a înduplecat-o să fugă dela bărbat și farmacistul Rác cu care a avut relații mai tirziu.

Depozițiile acestora le vom da în numărul nostru de mine.

Dela curtea cu jurați din Arad. În toamna anulului trecut un omor crîncen s'a săvîrșit în Nadăș. (com. Aradului). Stefan Popa și Lisandra Popa îi păstrau de mult gînd de răzbunare păzitorului de pădure Ioan Haga, pentru că acesta i-a prins de mai de multe ori furînd lemne. Frații într'o seară l-au pîndit și l-au ucis. Ieri și azi au ajuns înaintea curții cu juri, care n'a pronunțat încă verdictul.

Convocări.

Reuniunea învățătorilor din Hălmaș. Reuniunea învățătorilor din protopopiatul Hălmașului își va ține viitoarea ședință de toamnă Joi la 12/25 Noembrie a. c. în Hălmaș.

Adunarea despărțământului «Astrei» în Beiuș. Stim. doamne și domni, membri ai despărțământului Beiuș al «Asociației pentru literatura romînă și cultura poporului romîn», precum toți doritorii deșteptării acestui ținut, în sensul statutelor, se convoacă în adunarea cercuală anuală, care va avea loc în comuna Budureasa în 14 Noembrie a. c. st. n. înainte de amiază dela orele 10.

Concerte, petreceri.

Comitetul parochial al bisericii gr.-or. române din Hunedoara invită la petrecerea cu joc ce o va aranja Duminecă, la 14 Noembrie st. n. 1909 în sala hotelului Nișu Dima.

BIBLIOGRAFII.

S'a primit la redacție:

Armata în fața noului curent de cultură. (Educația-morală) de căpitanul I. Manolescu din statul major general al armatei.

Un volum tipărit cu deosebită îngrijire de 288 pg. în institutul de arte grafice «Minerva» București.

Progresul aduce îmbunătățiri în toate instituțiile organice ale unui stat precum în viața Școlii ori a Bisericii, așa că este firesc a se da o deosebită atențiune și artei militare.

Vremea nouă aduce oameni noi, iar dela aceștia pornesc curentele nouă. Un astfel de curent nou este și-n armata romînească introdus de mulți ofițeri din generația tină, crescuți în Școala veacului de acum și deci sînt în măsură de a determina soluțiuni bune acolo unde se simțeste lipsă. Se numără mulți din acești ofițeri tineri, dar acel ce-a rupt îndrumarea veche este d. maior Sturdza, care se știe, cu prețul singelui, a spus ceea ce a crezut că este adevărat. După d-sa se prezintă domnul căpitan I. Manolescu, care prin cartea de mai sus nu se mărginește a aduce în discuțiune clișee vechi, ci ne aduce în lumină curentul nou, adică chestiunile de un înalt ordin al psihologiei și educațiunii culturale și morale în arta militară.

Războiul ruso-japonez a dat dovada reală: că nu acolo este tactica militară unde toată atențiunea se concentrează asupra părții practice ori reglementare, ci acolo unde se dă atențiune sufletului și moralului soldatului.

D. căpitan Manolescu în minuțioasa d-sale lucrare se arată un adînc cunoscător în ramura activității sale, căci nu se mărginește a da un manual de regulamente militare, ci un studiu nou asupra voinței și caracterului, educarea voinței, clasificarea și analizarea datoriilor morale, datorii către familie și societate, datorii către patrie.

Spațiul aici nu ne dă voie a vorbi pe larg despre această interesantă carte, care ar fi de dorit să fie citită cît mai mult de lumea militară.

Mă mărginesc a încheia cu însuși textul d-sale:

«În noul curent de cultură armata este privită ca element absolut necesar în organizația fizică și morală a societății și, ca consecință, educatori militari trebuie să fie preparați pentru aceasta nouă direcțiune».

Economie.

Dela «Asociațiunea pentru sprijinirea învăț. și sod. rom. meseriași din Brașov».

«Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelor și sodalilor români meseriași din Brașov» distribuie cinci stipendii à 40 cor. pe anul 1909. La aceste stipendii pot compete ucenicii meseriași români plasați la măestrii în Brașov. Cererile adresate comitetului, trebuie să predate dlui Ilie Savu, vice-președintele Asociației, până inclusive 1/14 Noembrie a. c.

— Avizăm pe toți acei st. părinți, cari doresc să-și aplice copiii la vre-o meserie în Brașov prin intermedierea «Asociației pentru sprijinirea învățăcelor și sod. rom. meseriași» de aici, că plasarea acestora o mijlocește și îngrijește d. Ilie Savu, comerciant, Brașov. Deci orice corespondență în cauză vor binevol a o adresa acestui domn.

O îmbunătățire a mașinelor de secerat. Se știe că mașinele de secerat nu pot tăia firele căzute din pricina ploilor, vînturilor sau și a slăbiciunii paiului. Seceratul acestor ogoare poligone e foarte anevoos și pentru secerători. Nou-ma Rouse, secretarul general al comitetului agricol din Lille, a născocit un mecanism foarte simplu, care se poate pune la orice mașină de secerat și ridică firele căzute, lucrînd ca un piepteu. Mecanismul se alcătuește din trei degete de fier. Economia, față de culesul cu mîna, e de 40-60 la sută. O mașină poate lesne seceră 2-4 hectare pe zi, fie oricît de culcată holda. E de folos acest mecanism chiar cînd holdele nu sînt culcate de tot, ci numai plecate într'o parte. Se poate întrebuița cu folos, și pentru cosit iarba călcată și încălțată sau alte plante de nutreț.

Piața grînelor din Arad.

2 Noembrie 1909.

Vremea a îmbrăcat haină tomanică și nu va trece mult și iarna va fi în prag. Ploile din urmă au folosit mult sămînăturilor de toamnă.

Afacerile firgului de bucate se mențin. Piața din cauza timpului nefavorabil a fost puțin cercetată.

S'a vîndut azi:

grâu 403 mm.	14.20—14.40
orz mm.	9.20—
ovăs mm.	7.10—7.80
secară mm.	9.10—9.20
cucuruz 503 mm.	5.20—5.40

Prețurile sînt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 26 Octomvrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fit
Din comitatul Albei — — — — —	28 > 80—29 > 80 >
De Pesta — — — — —	28 > 90—29 > 90 >
Bănățanesc — — — — —	28 > 95—29 > 90 >
De Bacica — — — — —	28 > 60—29 > 80 >
Secară de calitate I. — — — — —	19 > 75—20 > 05 >
Secară de calitate mijlocie — — — — —	19 > 55—19 > 65 >
Orzul de nutreț, calitate I. — — — — —	14 > 75—14 > 95 >
Ovăs de calitate I. — — — — —	15 > 70—16 > — >
Ovăs de calitate II. — — — — —	15 > 40—15 > 60 >
Cucuruz — — — — —	14 > 80—15 > — >

Poșta administrației.

Dumitru Gițioa, Bistrița. Am primit 6 cor. abonament până la finea anului 1909.

Redactor responsabil Iuliu Glurgiu.

«Tribuna» Institut tipografic, Nichin și cons.

Specialități de halne prețuști și bărbătești.

IOSIF DRAGAN

atelier de croitorie engleză
.. pentru domni ..

Oradea-mare - Nagyvárad

Nagy Sándor - u. 1.
(Lângă prăvălia Cziller).

Cea mai leftină sursă de cumpărat a on. inteligențe românești din Oradea-mare, com. Bihorului și din comitatele vecine. Executare elegantă, conform gustului și după modele. Specialități de material englez, scoțian, de Reichenberg și din țară. Condițiuni de plătire favorabile, după modul din străinătate. În provincie la dorință — — merg personal. — —

Un tânăr comerciant român, cu o avere de 8000 Cor

care nu de mult a venit din străinătate, în lipsa de cunoștință **voiește prin aceasta a se căsători** cu o domnișoară din familie bună.

Preferite sunt care se pricep la comerț. Ofertele împreună cu fotografie sunt a se trimite la adm. „Tribunei”.

Caut un companist,

care să dispună de **un capital de 10,000 floreni** pentru o întreprindere foarte bună.

Amatorii pentru informațiuni detaliate se vor adresa Domului **Dimitrie Muresian**, litografist în **Timișoara**. (Temesvár)

Un candidat de avocat

cu praxă bună,

afă aplicare momentană pe lângă condițiuni favorabile. A se adresa avocatului

Dr. Toma Ienciu, Puj.

CROITORIE DOMNEASCĂ,
a lui
FARKAS és KORONDI
Cluj—Kolozvár, Kulo-u. nr. 3-5.
(Casa Státus).

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că am deschis **o croitorie modernă p. domni** în Cluj, pe str. Unió nr. 3-5, pentru toate corespunzătoare pretenziunilor timpului prezent. — Magazinul nostru e asortat numai cu stoffe veritabile din patrie, engleze, franceze și de Scott. Tendința principală ni-e să dăm croiu bun și execuție elegantă. Când Vă cerem sprijinul, totodată sperăm că pe lângă prețurile moderate cu cari putem face ori-ce emulare, Vă rugăm să faceți o comandă de probă.

Cu stimă:
FARKAS és KORONDI,
croitori pentru domni.

TOTI SE MIRĂ

de o pompă de mână contra focului.
Ecea mai nouă invenție brevetată

Ca primul ajutor în caz de primejdie e neprețuită și pentru aceea, că are o construcție ușoară, condiționează apă puțină și o poate întrebuiți ori și cine. Apoi e ușoară circa 2½ klgrm. **Se poate folosi și la udatul grădinilor.** Prețul 20 cor. Spedarea se face numai cu rambursă.

Cine trimite însă suma de 21 cor o primește franco. Se capătă la tinichigiul

TRAXEL I.

LUGOJ, strada Nedelko nr. 17.

O casă de vândut

în **Orăștie** pe drumul țării, constătoare din prăvălie, cârciumă și trafică, 3 odăi de locuit, culină, 2 pivniți, poduri aranjate pentru diferite soiuri de bucate, fântână cu apă bună, grajd și șopru, curte mare pardosită, — tot acolo o a doua locuință nou edificată constătoare din 2 odăi, 2 culine, cămară, șopru și curte separată, casă liberă de dare, —toată cu țiglă acoperite și provăzute cu lumină electrică. Circulație mare în tot decursul anului, fiind în apropierea târgului de săptămână Vinerea și Sâmbăta, și fiind în drumul dela gară.

Să vinde din mână liberă.

Banii se pot plăti și pe rând!

Adresa: **Ion Oprean,**
cârciumar,
Orăștie—Szászváros.
(Hunyad m.)
Drumul-țării.

Pruni bosnieci.

„**Impărăteasa Balcanului**”
și
„**Regina Bosniei**”.

Sava T. Kojdić, Brčka (Bosnia).

Recomandă varietățile cele mai nobile și fructifere de

altoii de 2—3 ani,
tari și sănătoși cultivați în Bosnia.

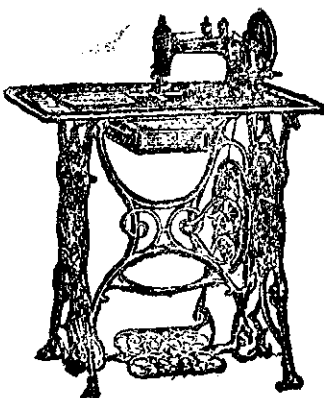
Altoiii mei de pruni se găsesc în cele mai însemnate grădini de pruni din Bosnia.

Premiați cu diploma primă a ministerului de agricultură bosniac-herțegovinean precum și la expoziția din 1896 în Budapesta, în 1908 în Viena și la expoziția universală din 1900 în Paris cu medalia de argint.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,

atelier
usut și biciclete
în TEMERAK strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut **PFAFF** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de **Goarne**. Prețurile se pot solvi și în rate.

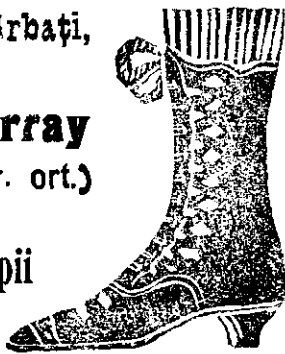

Gramofone și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diaphazon. Telefon nr. 43. — Preț curent gratuit. —

Bolezni Károly,

pantofărie pentru bărbați, femei și copii,

Arad, str. Forray
(în casa bisericei gr. ort.)

Ghete gata pentru copii
manufactură proprie.

Am onoare a aviza Onor. public că în pantofăria mea (str. Forray în casa bis. rom.) să pot căpăta ghete pentru copii gata, făcute din cel mai bun material și pe lângă prețuri fixe avantajoase.

Mă angajez mai departe a face la comande, și după măsură orice fel de ghete pentru bărbați, femei și copii, dela cele mai simple până la cele mai fine și moderne, din material bun, execuție frumoasă și pe lângă cele mai avantajoase prețuri posibile.

Prețurile repede și punctual tot felul de căptări și tălpălituri.

Martin Droszt

lemnărie de mori și edificii.
Biserica-Albă, (Fehértemplom) str. Petőf nr. 63.

Se recomandă pentru lucrări de mori și de edificii cari cad în băga lui, d. e.

Construcție și reconstrucție de mori de apă, aburi și cu motor, mori înalte, semi înalte și plane, mai departe tot felul de montări complete de curățit, **mășini de cernut** și mașini automate pentru sinestecarea făinei etc. se săvârșesc prompt și corespunzător tuturor împrejurărilor.

Se primesc tot felul de mașini usate pentru renovare și reconstrucție. Tot asemenea se primesc lucrări de construcțiuni, aranjarea locuințelor, a prăvăliilor, birourilor și școlilor cu prețuri favorabile.

La dorință trimite deseneuri de plan și proiect de buget.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de scrisori de cunoștință doveditoare că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zénith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea oecaze ori defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., bucată Zénith pentru dame 7 cor.

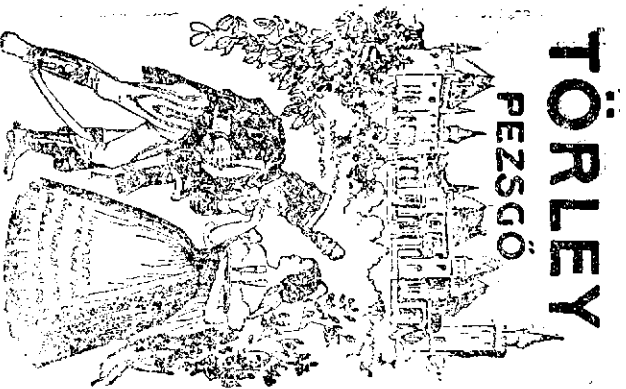
La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai stăruel e veritabil, dacă e provărit cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă

Agentura principală în Ungaria:

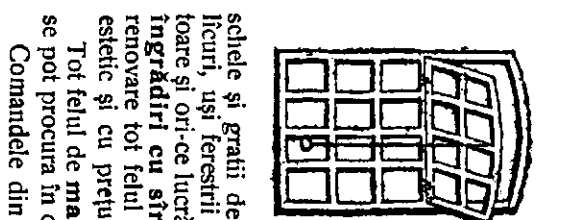
DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

TÖRLEY
PEZSGÖ

GEORG MÜLL & BRUDER,
lăcătar mașinist și de edificii în
ZEIDEN — FEKETEHALOM.
(Lângă Brașov).

Avem un atelier bogat asortat și pe care l-am instalat conform eerișnelor moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente de muncă. Primesc ori-ce fel de construcții aparținătoare acestei branșe, precum: **tot-felul de lucrări de edificii, portaturi, schele și grădini de fer la coridoare, și balcoane, geamificuri, uși, ferestrii de fier, îngrădiri de fier la morminturi, finitii săritoare și ori-ce lucrări de fier și de bas-relief.** Apoi executăm tot-felul de **îngrădiri cu sîrmită, saltale de sîrmită la pat (madrațuri), și primim spre renovare tot felul de mașinării economice, executate prompt, perfect, estetic și cu prețurile cele mai moderate.**

Tot felul de **mașinării economice** de la noi se pot procura în cele mai avantajoase condițiuni. Comandele din provincie se execută prompt.

JOHANN BARTHEL

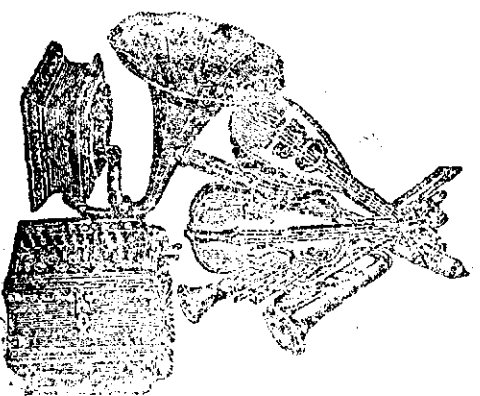
sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

BRĂȘOV — BRASSÓ, Kereszt-utca 1.

Prețuri moderate:

iconostasuri, altare amvoane, jertfelnicuri

primete renovarea iconostaselor vechi, a altarelor a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în bransa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru plătirea teanelor, precum și tot felul de aurături.

În atelierul meu de instrumente muzicale

în Chichinda mare (Nagy Kikinda) str. Sándor-Föhérceg provăzută cu puteri de muncă speciale se repară tot felul de instrumente muzicale în mod special cu prețuri nemaipomente de ieftine. Țin în depozit totfelul de violine fabricația cea mai bună, tambure, harmonice și gramfoane, precum și plăci de gramfoane. Apoi tot felul de părți de instrumente. La comanda din provincie se face lucrul cu îngrijire sub supravegherea mea. Cu deosebire stimă:

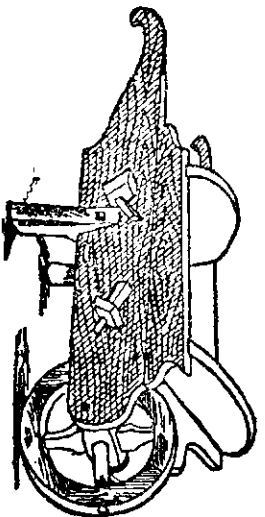
KELEMEN ANNA liferant de instr. muzicale.

VENZEL GYÖRGY,

FABRICĂ DE LEMNĂRII ÎN

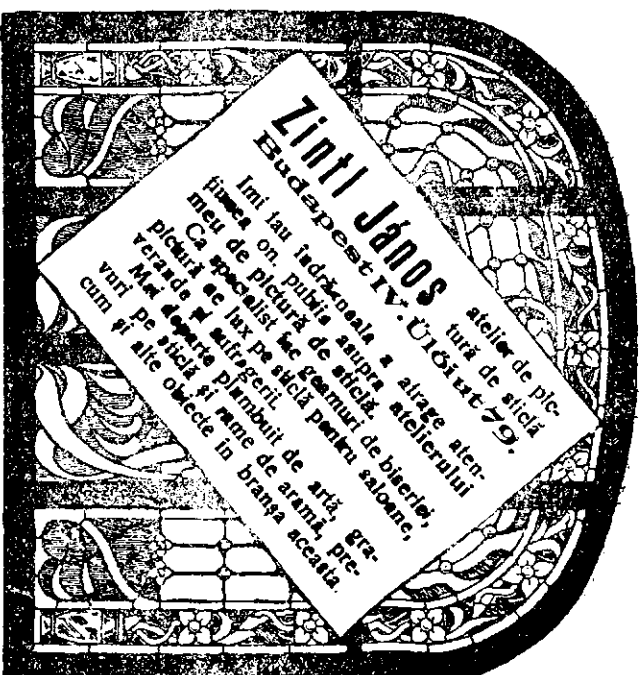
ZEIDEN — FEKETEHALOM (lângă Brașov)

Unealta bună e 1/2 lucrului

Se fabrică lavițe pentru gluit, din cel mai bun material de lemn și lama de fier, mai de parte roabe pentru căratarul petrușului și săpători, pe lângă garanția toată bucată cu cel mai moderat preț.

Preț-curent, celor ce se provoacă la această — foarte ușor trimite gratis-franco. —

ZINTI JÁNOS atelier de pictură de sticlă
Budapest IV. Úlicsi utca 79.

Îmi las îndrăzneala a altare bisericești, pictură de sticlă, geamuri de balcon, veranda și sărituri. Mașinării plumbului de artă, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în bransa aceasta.

GROSZ Nagy Ferencz,
farmacia Debreczen, Arany ajzszerve.

Nu mai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din reumă!

Balzam Regesc

(Királyi Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici! **1 sticlă mare 2-65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6-65 Cor.** cu îndrumare, portofelancu cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Magyar Királyi Balzsamgyár

MUSTATA E PRUMOSA

dacă întrebulezi

POMADA HAJDUSÁG

cea mai bună pentru creșterea și poartarea unselelor, pregătită din materii necunoscute. Efectul se vede foarte bine și cu siguranță. Scutit prin lege, în boarea SO El. Prin poșta se trimite numai în borcane cu 2-15 Cor. Cu rambursă gratis.

Medicament pentru văpsirea părului.

La colorii blond, brunet sau negru. Efect la moment! O singură vopsire e de ajuns, ca părul să meargă în albă culoarea ce o dorește. Nu întreprinde părul. O sticlă cu medicament pentru ori-ce culoare 4 cor.

Joan J. Popidan,

măsar de edificii, mobile și billiarde în Sibiu.

Se recomandă în atențiunea onor. public din loc și din provincie. Face tot felul de edificii și mobile de școlă, prăvăli și biurouri, montează cafenele și restaurante.

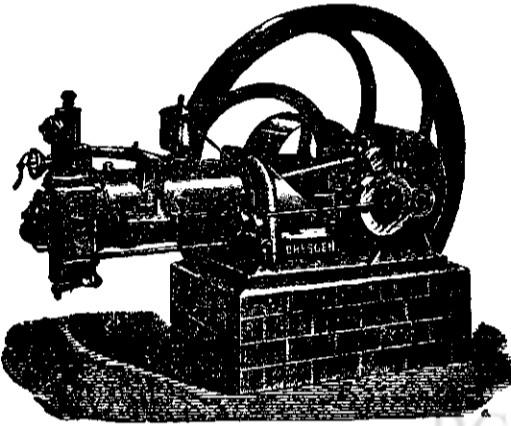
Mai ales atrag atențiunea on. proprietari de cafenele, și restaurante asupra atelierului meu de biliarde, unde le săvârșesc pe lângă prețurile cele mai moderate și garanție.

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

⊙ ⊙ Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. ⊙ ⊙

Recomandă motoare mânate cu ulei brut, benzină și cu gaz de prima calitate, precum și orice artelă tehnică uleiuri, instrumente și mașini. Primește instalație de mori pentru măcinat. — Atelier de reparat propriu —

Catalog de prețuri se trimite gratuit și francoat.

Intr'un pătrar de oră nu mai aveți dureri de cap dacă veți folosi renumitele

pastile contra durerii de cap

a lui Rozsnyay.

Prețul unei buc. 20 fil., 6 buc. 1 cor.

Picurii alpini ^{pen-}_{tru} stomac

a lui Rozsnyay

ca întăritori de stomac — sunt neîntrepuți. —

Se află de vânzare exclusiv în

Farmacia lui

ROZSNYAY MÁTYÁS

Arad, Szabadság-tér.

Fond. în a. 1858.

Nrui telef. 459.

MÜLLER J. és FIA

curățitor chimic de haine și fabrică cu aburi pentru spălătul rufelor în A R A D.

Fabrică și birou: Thököly Imre-u. 40—42.

Localuri pentru primirea de rufe și haine:
József főherceg-ut 11. — Forray-utca 26. —
Asztalos-Sándor-utca 2—3.

Localuri în provincie:

Deva, Brașov, Alba-Iulia, Sighișoara, Hunedoara, Orăștie, Odorheiu.

Facem cu oscar on. public că fabrica noastră renumită pentru curățirea chimică, vopsitorie de haine, precum și pentru spălătul rufelor cu aburi, de 50 de ani de existență, am mărit-o și am instalat-o cu mașinele cele mai moderne și astfel concurează nu numai cu fabricile de acest soi din țară, dar și cu oricare din străinătate.

Curățim chimice și vopsim orice haine bărbătești și femeiești, paltoane, haine pentru copii, fără a le descoase, pânze de mobile, perdele, cusături, dantele, mânusi, tapete etc. etc.

În fabrica noastră de spălat cu aburi, provăzută cu mașini excelente, cu excluderea materiilor stricătioase rufelor, spălăm orice albituri, dar cu deosebire gulere, manșete, cămeși etc. cari călitate cu mașinele noastre cele mai moderne, capătă un lustru foarte frumos. Mulțămînd on. public pentru sprijinul de până acum, rugăm pentru încredințarea și pe mai departe

Cu distinsă stimă

MÜLLER J. és FIA.

— Comandele poștale se efectuează grabnic și conștiințios. —
Serviciu prompt și conștiințios.

Decorat cu medalie de Argint la Expoziția Română, București 1906.

Onorat Cler român!

Am onoare a aduce la cunoștința mult onoratului Cler Român că, la cererea mai multor domni preoți, cari din inimă curată doresc sprijinirea meseriașilor români, mi-am provăzut subscrisul, depozitul meu cu tot felul de

• Pălării preoțești •

pe cari la comandă, le trimet ori și unde pe lângă prețurile cele mai convenabile. In deosebi recomand modelul nou de pălării de mătase (păroase) făcut de mine după gustul dlui Dr. Miron E. Cristea, care model prinde bine ori-ce față. Cu permisiunea Domniei Sale l-am și numit

„Model Dr. Cristea“.

Este frumos, elegant și de sigur va satisface gustului fiecărui Domn preot acest drăgălaș model.

Tot odată fac cunost Onor. Cler Român, că acest adevăratul „Model Dr. Cristea“ numai la mine se poate procura, căci nici nu le este permis la alte firme al face acest model ci numai mie singur, cumpărând dela alte firme străine aceste pălării va fi numai imitații atât în calitate cât și în format. **Prețul 9 cor. 40 fil.**

Pălării preoțești linse calitate fină 7 cor. Cutia și porto 1 cor. 20 fil., trimit ori și unde cu rambursă sau primind banii înainte, neconvenindu-i vreunui domn preot, pălăria primită se poate înapoia, și momentan restitui paralele.

Fesuri preoțești pentru iarnă, prețul 5 cor.

In speranță că onor. Cler Român va da sprijinul cuvenit unicului pălărier român, și va cumpăra mai bucuros dela firmă română ca dela firme străine, semnez

Cu deosebită stimă:

A. Meșotă,
pălărier român.

Brașov, str. Orfană 3.

RUDOLF CZECK : urmașul lui :
Julius de Molnár
SIBIU (NAGYSZEBEN) Grosser Ring Nr. 19.

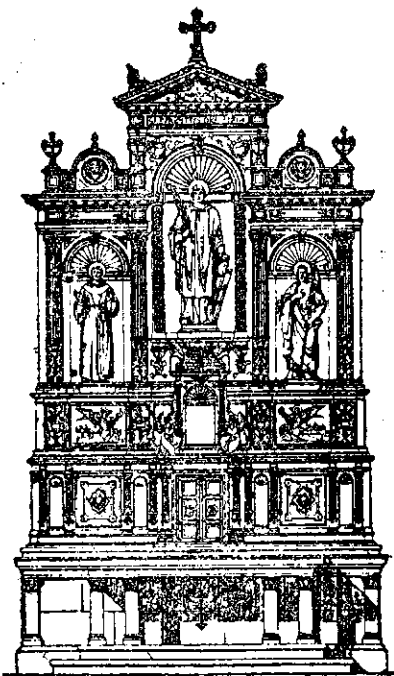
Execută toffelul de icoane artistice.

Platinatipia icoane simple mici și până la mărime naturală. — Picturi renumite cu ulei în toată mărimea, după orice fotografie mică.

Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimei este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc bucuros.

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Lewisch Robert

sculptor și arhitect de altare

— Szombathely. —

Face tot felul de mobilier de biserică, așa ca:

Iconostase și altare — statui de piatră și lemn — anvoane și scaune de spovedanie — siera Domnului, grota Mariei de Lour — cristelnițe, icoane de stațiune — sculptură în relief sau pictură — străni — pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, anvoane și statui, auroște și marmorează. Preț-curent, proiect de budget și planuri gratis. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

PRIMA FABRICĂ LUGOJANĂ DE CEMENT ȘI BETONIZARE INTREPRINDERE PENTRU EDIFICĂRI

IOSIF KNOTT

Fabrica:
în drumul Buziașului
în fața casel de vamă.

Cancelaria de zidire:
Telefon Nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea. Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sârme, trepte de piatră, vâlăe, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai mari și mai mici, conduceri de apă, vaduri, padimentare de terase, provederea pe din jos a pereților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite culori.

Vinderea în mare și mic a cementului
de Portland și Roman.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferez garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și preliminar de spese.

Dobrowszky Károly

fabricant de cuptoare și magazin de olane
în ALBA-IULIA (Gyulafehérvár).

Magazin: În Sibiu la Carol F. Jickeli.

Magazin mare stabil

Pregătesc olane foarte bune în stil modern,

„Patent Fűtő Multiplicator“

brevetat, ușor de încălzit, în colorie cele mai frumoase ș. a. brună, verde, elefan înă, alb, samoa, drap, de colorarea ma-

zerei, merle, albastră, vână, brună deschisă, castanie, maiolica etc. pardoseală pentru vane de scaldat, din plăci de porțelan fayenc, vetre pentru fierț din porțelan de colorie albă și albastră. Reparez și transform cuptoare vechi, pe lângă garanția de 2-3 ani.

Este foarte importantă

pentru bolnavi și reconvalescenți folosirea excelentului întăritor de mușchi și oase

pesmetul nutritiv Tropon
(Tropon Nähr-Zwieback)

pregătit din albuș de ou. —

— Se află de vânzare la: —

FRIEDRICH SCHIEB
Sibiu — Nagyszeben
— Elisabethgasse Nr. 12. —